Poštnina plačana v gotovini. Leto LXII V Ljubljani, v sredo 19. decembra 1934 Štev. 287 a Cena 1.50 Din

Naročnina mesečno 25 Din, za inozemstvo 40 Din — nedeljska izdaja celoletno 96 Din, za inozemstvo 120 Din

Uredništvo je v Kopitarjevi ul. 6/III

SLOVENEC

Ček. račun: Ljubljana št. 10.650 in 10.349 za inserate; Sarajevo štv. 7563 Zagreb štv. 39.011, Praga-Dunaj 24.797

Uprava: Kopitarjeva 6, telefon 2992

Telefoni uredništva: dnevna služba 2050 — nočna 2996, 2994 in 2050

Izhaja vsak dan zjutraj, razen ponedeljka in dneva po prazniku

Advent

Bilo je pred približno dva tisoč leti. Tam na vzhodu, v jutranji deželi, med židi, izvoljenim narodom. Hudo je bilo tedaj za Jude, za ta ponosen narod, ki je imel za seboj tako blestečo zgodovino in preteklost tako polno neminljive slave. Zadela jih je huda nesreča: izgubili so svojo samostojnost. Njihov slavni Jeruzalem, nekdaj središče njihove narodne neodvisnosti, je bil sedaj komaj še sedež duhovne oblasti. V ostalem pa so bili podložni Rimu, poganom, žarišču poganstva, ki ni maral pravega Boga, ki je sovražil tujce in njihovo vero. Rimu, ki mu je bilo le za denar in za najstrožji red v deželi. Da, obdržali so neke vrste samostojnost, toda delil jo je Judom le tujec, Herod Veliki, poosebljena krutost in zahrbtnost, nevaren značaj, hinavska duša, ki je bolj zvesto služil Rimu, kot čistokrvni rimski namestniki. Jasno, da Herod ni bil priljubljen. Domačini pa so ga morali prenašati tembolj, ker je imel za zaveznika in zaščitnika cesarja Avgusta, vladarja skorajda vsega, tedaj znanega sveta.

Tudi Herod je umrl in nad njegovim grobom so se razvili hudi boji med njegovimi sinovi. Pošiljali so odposlanstva v Rim k rimskemu cesarju, prosili, moledovali, drug drugega tožili in očrnjevali. Rimljani so nekaj časa mirno gledali to početje, ki ga v globini niso nikdar mogli razumeti, nazadnje pa so sklenili, da ustrežejo vsem moledovalcem in denuncijantom: Palestino so razklali v več delov, nato so vsakemu odkazali gotove pokrajine ter mu podelili tudi častni naslov oblastnih četrtnikov. Sedaj bo mir, so mislili, ko smo vsem ustregli. Toda miru še ni bilo! Čudno! Rimljani niso mogli ukloniti te majhne, puste, hribovite Palestine. Samo tu niso uspeli, da bi domačini začeli popuščati v svoji veri, da bi se začel razvijati pokret za nekako mešano skupno vero, kar se je povsod drugod, kamor so prišli rimski orli, tako sijajno obneslo. Judi so ostali trdni, nedostopni in odločni ter so značajno verovali v pravega Boga, vsemogočnega, pravičnega, edinega. Vse ostale vere in bogove so trdovratno odklanjali in jih smatrali za manjvredne. Črtili so posebno Rimljane, ki so imeli na razpolago celo vrsto Bogov in so se udajali malikovanju. Temu so se v Rimu čudili.

Vedeli so namreč, da v takih okolščinah ne bo tako lahko mogoče ukloniti teh samozavestnih ljudi, vernikov v enega samega Boga. Zato so se odločili, da pošljejo v Palestino posebnega cesarjevega namestnika, prokuratorja, ki je imel svoj sedež v Cezareji ob morju ter se le ob največjih judovskih praznikih prikazal v Jeruzalemu v sijajnem spremstvu rimskih legij. Toda tudi to je Jude bolelo. Ob najveličastnejših judovskih praznikih so morali gledati rimske vojake, kako so v sencah rimskih orlov korakali po njihovi prestolici. To je ranilo narodno zavest Judov in jim priklicalo nazaj v spomin velike dneve prošlosti. Vzbudilo jih je, združilo in strnilo proti Rimu. Vse ljudstvo jutranje dežele se je zganilo. Od hriba do hriba, od kraja do kraja je šel glas o tem dogodku: rimski orli v svetem mestu Judov! Makabejski časi se vračajo! Dih upora je kot mrzlica vel po deželi. A ne pri vseh! Kajti najbogatejši so bili prijatelji Rima, so se družili z Rimljani, so se jim prilizovali in tako pomagali utrjevati njihovo oblast v svoji lastni deželi. To so bili Saduceji!

Bila je zares grozna stiska! Mesija mora priti, Odrešenik, ki bo pognal sovražnika, ki bo zavladal ne samo v lastni domovini, ampak bo zavladal nad vsem svetom, ki mu bo Jeruzalem sijajna vesoljna prestolica. Tako so začeli učiti pismouki ter v tem smislu tudi razlagali besede davnih prerokov.

Ob Jordanu se je oglasil neki spokorni pridigar. Kobilice je, smolo vživa, in v velblodje kože se odeva. Janez Krstnik mu je ime in pravijo, da oznanja prihod tega odrešenika Judov in judovskega naroda. Torej bo Mesija, Odrešenik, vendar le prišel! Torej bo rimske nadvlade vendar le konec. Od vseh strani Palestine derejo ljudje k Jordanu k Janezu Krstniku. »Delajte pokoro«, pravi, uči, krščuje, umiva v jordanski vodi, očiščuje ljudi greha in jih tolaži ter napoveduje prihod Odrešenika. Srca kar hitreje bijejo, upadli pogum narašča. Morda pa je to sploh že Mesija, Odrešenik! Ne, ni, samo prerok je, spokorni pridigar. Šele za njim pride Odrešenik, ki mu on samo pot pripravlja, ki je tako velik, da mu ne upa niti razvozlati njegovih čevljev. In ljudje so ga poslušali, se očiščevali zmot, rastli v pričakovanju, se utrjevali v upanju ter se vrasli v nova Krstnikova načela. To je bil advent judovskega ljudstva.

Advent! Čas priprave naj bo to! Ko izkoristimo stisko, da se pripravimo na Odrešenikov prihod v naše duše in v hotenje našega občestva. Saj je danes vsenaokrog sama tema, sama stiska in beda. Saj je naša družina vsa polna tožb in tarnanja. Saj bi radi vsi klonili v obupu, ko upe drugega za drugim morijo črna dejstva vsakdanjega življenja. Tehnika napreduje, kultura pada! Sami novi izumi drug drugega preganjajo, ljudje pa kruha nimajo. Besedne zaščite so usta polna, dejanske pa je tako malo. Zabavišča se polnijo in denar požirajo, cerkve pa se praznijo, ker ljudem ni več za utehe duha. Za denarjem vse drvi, z duhovnimi vrednotami pa tlakujemo svoje življenjske ceste. Telesna kultura napreduje, nega duha pa trpi škodo. To nam je vse znano pod imenom blagovne in duhovne stiske, ki je dala pečat naši dobi in našemu rodu.

Mesija, Odrešenik naj pride! Ali bo prišel, oznanjevalec boljših časov, ki bo razgnal to temino in ustvaril pogoje za solnčno rast človeštva? Mesija, da rešuje, tolaži, dviga in deli srečo! Pa saj je že med nami. Pred 2000 leti je prišel in prinesel človeštvu odrešenje. Umrl je sicer na križu, a pustil je zapoved ljubezni in pravice. Ustanovil je svojo Cerkev, v kateri med nami živi, in smo vsi postali otroci božji. Sredi med nami posluša ter uslišuje. Samo očistiti je treba duhovne oči, da ga bodo videle, duhovna ušesa, da ga bodo slišala, srce, da bo do njega mogel glas njegove ljubezni.

Vsako leto se spominjamo prihoda Odrešenika na svet. In advent je priprava za ta veliki spominski dan. Čas čiščenja v resnosti in iskrenosti. Ne samo za nekatere. Saj smo vsi skupaj občestvo božjih otrok, ena sama velika družina v stiski in bedi, ki potrebuje dviga. Nobeden stan ali poklic ne dela izjeme, nobena starost nas ne sme razdvajati v tej skupni dolžnosti.

Advent, čas priprave na Odrešenika, ki nas bo dvignil iz naše stiske. Janez pa je tudi za našo dobo veliki glasnik, naš vzornik v delu in upanju, ki nikdar ne mine.

Veleizdajalski proces v Litvi

Nemčija Baltik - Poljska Ukrajino

Tajne poljsko-nemške pogodbe - Rovarenje kljukastega križa med baltskimi državami

Varšava, 16. dec. 1934.

Veleizdajski proces proti 126 narodnim socialistom, ki so v klajpedskem (memelskem) ozemlju v Litvi po nalogu nemških narodnih socialistov rovarili proti drž. nedotakljivosti Litve in za odcepitev Klajpede, se razvija v pravi mednarodnopolitični **škandal prvega reda. Za zastorom, ki se polagoma dviga, se prikazujejo prav zanimivi cilji nemške zunanje politike, ki so v vzročni zvezi z nedavno sklenjenim prijateljskim paktom med Nemčijo in Poljsko.**

Obtoženi hitlerjevci so se v treh različnih litevskih strankah udejstvovali po **navodilih** — sprejetih iz Nemčije. Vsi so priznali krivdo veleizdajalskega rovarenja. Javnost bo torej dobila popolnoma jasen vpogled v baltsko poglavje nemško-poljske politike. Drž. tožilec bo čital obtožnico več dni in bo obrazložil tudi politične posledice delovanja teh veleizdajalcev v nemški službi.

Nemška narodno-socialistična stranka se je v **Litvi** posluževala istih sredstev, kot pred par meseci v Avstriji. Hitlerjevci so imeli nalog, da se na pritajen način vrinejo v politične stranke, da povsod ustanavljajo **tajne** odseke SA oddelkov. Od časa do časa so prihajali celo »Sturmführerji« iz Berlina, ki so imeli predavanja po vsej deželi. Državni tožilec je pri obravnavi prebral zanimivo tajno poročilo o »kulturnem predavanju«, ki ga je imel na več krajih v Klajpedi in v okolici »Sturmführer« Müller iz Berlina, nekaj dni pred božičem 1933.

Nazorna slika o silah, ki jih je razvezal poljsko-nemški pakt

„Kulturna predavanja"

»Sturmführer« Müller je pripovedoval litevskim narodnim socialistom, da morajo biti poslušni voditeljem SA oddelkov, tako slepo poslušni, kot so v Nemčiji. Samo tedaj bodo imeli uspeh. Pripravljeni morajo biti, kot v Nemčiji, da žrtvujejo vsak trenutek življenje za velike cilje, ki so si jih postavili. Velika Nemčija bo že prišla na pomoč v dani potrebi, kadar se bodo dvignili, da zavojujejo klajpedsko ozemlje. Nemške SA napadalne čete bodo takrat takoj prikorakale iz Vzhodne Prusije čez reko Njemen, se združile z SA oddelki v Litvi, prinesle seboj dosti orožja, tako da bo zmaga gotova.

Obtoženi so priznali tudi, da so vsa teroristična dejanja z bombami in podobno izvršili le po nalogu iz Berlina. Priznali so končno tudi, koliko denarja so prejeli od nemške centrale v Berlinu.

Kaj je poljsko-nemški pakt?

Državni tožilec je v svoji obtožbi, kot sem zgoraj omenil, prešel tudi na mednarodno politično polje ter pokazal, da se Litva prav dobro zaveda političnega ozadja tega škandala. Danes ni več nobena tajna, pravi obtožnica, da sta se Nemčija in Poljska dogovorili, kako si bosta med seboj porazdelili evropski vzhod. Poljska bo stremela čez Ukrajino proti Odesi na Črnem morju, da se tako razširi na »svoje stare zgodovinske meje«. Nemčija jo bo v tem pogledu podpirala. Kot protiuslugo pa mora Poljska pustiti Nemcem svobodo kretanja na Baltiku in v Podonavju. Nemčija in Poljska zato ne moreta pristopiti k vzhodnemu paktu, ki ga jima ponujata Francija in Rusija, ker bi v vzhodnem paktu morali zanikati to, na kar sta v nemško-poljski prijateljski pogodbi prisegli. Vzhodni pakt zahteva spoštovanje in jamstvo za meje Rusije in baltskih držav, kar pa ravno poljsko-nemška pogodba podira. Delovanje hitlerjevcev v Litvi, v Letonski, v Estiji in na Finskem samo dokazuje resničnost teh trditev.

Za Klajpedo-Kaunas, Riga...

Klajpedski škandal je torej razgalil prav ogabno politično zaroto, ki ustvarja na severu resen političen položaj. Ko bi Litva bila velesila, bi imel škandal drug zaključek, tako bo pa ostalo le pri »moralnem zgražanju«. Vse baltske države pa so si popolnoma na jasnem, da bi za hitlerjevskim udarom v Klajpedi prišel udar najprej v Kaunasu, nato v Rigi, v Tallinu in na Finskem. Vse to pa pod dobrohotnim pogledom Poljske, ki jo srce vleče v Ukrajino in na Madjarsko. Zato pa tudi razumemo, zakaj se poljski in nemški tisk tako vzajemno trudita, da bi odmev tega procesa, ki je razkril umazano roko narodnega socializma na Baltiku, kolikor mogoče zadušil. Klajpedski škandal bo baltski blok še bolj utrdil. W. R.

511 prič

Kovno, 18. decembra. b. Danes bo končano čitanje obtožnice proti Nemcem iz memelskega področja, ki so obtoženi radi narodno-socialistične propagande in veleizdaje. Računa se, da bo zaslišavanje obtožencev končano 6. januarja, od 7. do 31. januarja pa se bo zaslišalo 511 prič, ki so pozvane k glavni razpravi.

Francosko-italijanska pogajanja

Na mrtvi točki

Mussolini naj v posebni izjavi obsodi revizionizem in prizna nedotakljivost Male zveze

»Slovenec« je že pred osmimi dnevi obvestil svoje čitatelje o žrtvah, ki jih je Francija pripravljena doprinesti v Afriki za prijateljstvo z Italijo. Naslednje brzojavne vesti bodo vprašanje še bolj pojasnile.

Pariz, 18. dec. TG. Francosko-italijanska pogajanja, ki so razdeljena v tri ločena vprašanja, so razun v predelu Podonavja takorekoč že popolnoma uspela.

Glede **italijanskih želja v Afriki** je danes znano, da nudi Francija Italiji podaljšanje za 15 let pogodbe iz l. 1896., ki dovoljuje italijanskim prebivalcem v Tunisu, da ohranijo svojo italijansko narodnost, nadalje odstopi Italiji na jugu Libije obsežna ozemlja prav do gorovja Tibesti, tako da bo bodoča italijanska meja oddaljena od čadskega jezera le še kakih 800 kilometrov, slednjič odstop obrežja Obok v francoski koloniji Džibuti ob Rdečem morju ter soudeležbo Italije pri železnici, ki vodi iz Džibutija v abesinsko prestolico Addis Abebo.

V vprašanju pomorske enakopravnosti sta zaenkrat obe državi težave obšli z molkom, toda Italija je pripravljena prenehati z graditvijo 35.000 tonske križarke, ki bi ogrožala samo Francijo.

Prenehajte z revizionizmom!

Glede Podonavja pa zijajo še široki prepadi med obema vladama. Francija je namreč v teh pogajanjih povezala med seboj **vprašanje afriških kolonij, kjer je popustila v korist Italije, z vprašanjem revizionizma v Podonavju, kjer noče popustiti in zahteva protidajatev od Italije.** V Podonavju sta se namreč pojavili v okvirju revizionizma dve ločeni vprašanji: **neodvisnost Avstrije in nedotakljivost držav Male zveze.** Glede Avstrije so težave le male, ali jih skoraj ni, ker tako Francija kakor Italija enako vztrajata na zahtevi, da je treba varovati neodvisnost avstrijske republike z vsemi razpoložljivimi sredstvi in sta torej tudi obe državi pripravljeni predložiti evropskim državam v podpis mednarodno pogodbo, ki bi avstrijsko neodvisnost tudi jamčila. **Toda, če je na ta način revizionizem zavrt v korist Avstrije in na posebno željo Italije, ga je treba zavreti tudi v korist držav Male zveze, ki je zaveznica Francije. Italija pa tega dozdaj še ni hotela uvideti.**

Izjava, ki naj jo da Mussolini

Francoska vlada je nedavno predložila Mussoliniju, **da naj v posebni javni izjavi izrazi, da so mu meje držav Male zveze ravnotako svete, kakor meje Avstrije. Med državami Male zveze ima posebno Jugoslavija vtis, da Italiji njene meje niso mnogo mar, ker je italijanska vlada dosledno podpirala madjarski revizionizem. Ta vtis je treba odstraniti, sicer ni mogoče misliti na kakšno iskreno sodelovanje. Treba je na vsak način odgnati oblake revizionizma, ki vznemirjajo Malo zvezo. Kako, je odvisno od Mussolinija, ki naj, da ponovimo, v posebni javni izjavi poderta državno neodvisnost vseh držav Male zveze in nedotakljivost njihovih meja. »Pertinax« pripoveduje v »Echo de Paris«, da se je Mussolini izjavil pred senatorjem Berangerjem, da takšne izjave noče dati in da je po njegovem mnenju dovolj, kar je dne 6. oktobra v Milanu rekel, ko je izjavil, »da ponuja še enkrat svojo roko v spravo Jugoslaviji«. Francoska vlada je odgovorila, da države Male zveze in Jugoslavija menijo,d da to nikakor ne zadostuje in je treba mnogo več. Na tej točki se pogajanja sedaj obtičala. Francoski zunanji minister Laval ne more v takšnih okoliščinah v Rim, ker bi s tem Malo zvezo naravnost prisilil, da gre iskat varstva in jamstev v nemško območje.**

Starši in otroci

Sicer so nekateri v Franciji, pravi Pertinax na koncu svojega članka, ki nam nasvetujejo, da sklenemo prijateljstvo z Italijo sami, ne da bi se ozirali na svoje zaveznike. »Naj se najpreje sporazumejo med seboj starši, otroci jim bodo že sledili«, tako pišejo ponekod v francoskem časopisju. Kako bedasto je takšno filozofiranje, in kako škoduje ugledu Francije. Pot v Rim vodi danes edino skozi Belgrad, kakor vodi pot v Berlin skozi Moskvo.

Predlog v francoski zbornici

Podržavljenje vojne industrije

Pariz, 18. dec. AA. Pri debati o izrednem vojnem kreditu v višini 800 milijonov frankov je poslanec in bivši minister Pierre Cot (radikalni socialist) načel v poslanski zbornici vprašanje o mednarodnem sporazumu glede podržavljenja vseh panog industrije orožja in vojnega materijala. Predsednik vlade g. Flandin je odgovoril g. Cotu, da je to predlog, ki bi mogel priti na prihodnje zasedanje razorožitvene konference. Takoj je pa dodal, da bo zelo težko napraviti mejo med vojno industrijo v pravem pomenu besede in nekaterimi industrijami, ki so neogibno potrebne obrambi državi v primeru vojne. Predsednik vlade je dalje dejal, da odkrito izjavija, da bi bilo podržavljenje vojne industrije v mnogih ozirih zelo težko izvedljiva stvar, lahko pa reče, da je vlada trdno odločena sprejeti zakonske odredbe, ki bodo onemogočile, da bi orožna industrija v morebitni bodoči vojni ponovno postala vir nesorazmernemu in pretiranemu bogatenju posameznikov.

Novi salzburški nadškof

Vatikan, 18. dec. TG. **Sv. oče je imenoval apostolskega administratorja za Tirolsko škofa dr. Siegmunda Waitza za nadškofa v Salzburgu.**

Dunajska vremenska napoved: Milo vreme bo trajalo še dalje. V višinah solnce, sicer megla.

Odstop Uzunovićeve vlade

Ostavko sta povzročila ministra B. Jevtić in dr. Kojić

Belgrad, 18. dec. AA. Ministra Dragotin Kojič in Bogoljub Jevtič sta danes podala ostavko na svoja ministrska položaja. Pri tej priliki je predsednik vlade Nikola Uzunovič danes dopoldne podal kraljevemu namestništvu ostavko vlade. Ostavka je bila sprejeta. Uzunovičeva vlada bo opravljala posle do imenovanja nove vlade.

Popodne je Nj. kralj. Vis. knez namestnik Pavle sprejel v avdijenco predsednika senata dr. Dragoljuba Tomašiča in predsednika Narodne skupščine dr. Kosto Kumanudija.

Angleži pravijo:

Pustimo, da se Nemčija oborožuje

Francija pa odklanja vsaka takšna pogajanja z Nemčijo

Paris, 18. dec. b. V tukajšnjih političnih krogih prevladuje prepričanje, da sedaj o kakšnih direktnih pogajanjih med Francijo in Nemčijo ne more biti niti govora, čeprav želi Nemčija, da sklene s Francijo vojaško konvencijo. Na merodajnem političnem mestu, kakor tudi v vojaških krogih izjavljajo, da o tem ne more biti govora, ker je jasno, da ne bo prišlo niti do razgovorov, kaj šele do pogajanj med Nemčijo in Francijo. To, kar hoče Francija, je utrditev miru v Evropi in predvsem jamstvo za ohranitev ne samo avstrijske neodvisnosti, temveč tudi neodvisnosti baltskih držav in Male zveze.

London, 18. dec. c. Angleški časopisi danes zelo mnogo pišejo o nenadnem zastoju pogajanj med Parizom in Berlinom. Angleški časopisi vidijo v tem predvsem stremljenje Francije, da se prej rešijo vprašanja, viseča med Italijo in Francijo. Vkljub temu pa časopisi enodušno pišejo, da je treba vseti nemški problem v delo tak, kakršen je. Dejstvo je namreč, da se Nemčija oborožuje in da je Evropa v tem ne more več zavreti. Zato misli angleško javno mnenje, da je treba to dejstvo kratkemalo sprejeti in priznati Nemčiji pravico, da se nemoteno oborožuje še naprej. Samo nekaj želi Anglija. Višina in način nemškega oboroževanja naj se določi s mednarodno pogodbo, ki bi jo poleg Nemčije in Francije podpisali tudi Italija in Anglija. V tej pogodbi naj bi Nemčija tudi priznala pravico mednarodni komisiji, da nadzoruje nemško oboroževanje. V bistvu pa to prav za prav ne bi bilo nič drugega kot nekak poskus revizije mirovne pogodbe in to celo izven Zveze narodov. Silno težko bi zato Francija sprejela ta angleški predlog in je zato čisto razumljivo, da se Francija tem bolj odmika od Nemčije, čim bolj iznaša Anglija tako čudne predloge.

Toda zdi se, da je Italija dobro poučena o namerah angleške vlade in v kakšni meri se hoče Anglija vmešavati v francosko-nemški spor. Zato je silno čudno vplival v Parizu članek revije »Affari Esteri«, ki ga je napisal publicist Engely. Članekar pravi, da je pretirano misliti na to, da bi mogel Laval priti v Rim že pred božičem. Z ozirom na vse to zaključujejo angleški časopisi, da je le malo verjetno, da bi se v mednarodni politiki moglo zgoditi kaj odločilnega pred plebiscitom v Posaarju.

Italijansko-abesinski spor

Anglija trdno brani Abesince

Angleški zunanji minister izjavlja, da je Ualuala abesinska

Rim, 18. dec. TG. Sir John Simon je dal glede na spomenico Italije izjavo o italijansko-abesinskem sporu, v kateri je orisal dogodke, ki so se odigrali pred incidentom pri Ualualu. Britansko-abesinska komisija, ki ima nalogo, da potegne končno črto med Abesinijo in britansko Somalijo, ker so v glavnem dela končana, je prišla 23. novembra v področje pri Ualualu, ki se nahaja na tromeji med Abesinijo ter britansko in italijansko Somalijo. Kakor znano, v tej coni še ni potegnjena meja med Abesinijo in italijansko Somalijo. Zemljišče, na katerem se nahajata dva velika vodnjaka pri Ualualu, so baje zasedle italijanske čete. Pred prihodom članov abesinsko-britanske komisije v to področje je bila italijanska vlada že obveščena o gibanju omenjene komisije. Medtem pa kaže, da poveljnik italijanskih čet, ki so bile utaborjene v tem področju, ni bil o tem obveščen od svoje vlade ter je v svoji nepoučenosti prepovedal članom britansko-abesinske komisije dostop v omenjeno področje. Britanski in abesinski predstavniki v tej komisiji so bili prisiljeni, da vzamejo povelje italijanskega voditelja čet na znanje, obenem pa so seveda vložili formalen protest ter se umaknili z omenjene črte v notranjost Abesinije.

Sir John Simon dalje povdarja, da v sporu, ki se je zgodil 5. decembra med abesinskimi četami in italijanskimi kolonijalnimi četami niso sodelovali člani britansko-abesinske komisije ter da tudi niso mogli intervenirati v trenutku, ko je nastal spor, ker tedaj že niso bili nič več v bližini Ualuala. Preden se je zvedelo za spor, je italijanska vlada obvestila britansko, da dovoljuje britanskemu polkovniku Cliffordu in članom razmejitvene komisije dostop v področje pri Ualualu, da nadaljujejo delo glede ugotovitve mejne črte. Medtem, ko je britanska vlada zvedela za spor, je dala polkovniku Cliffordu takoj nalog, da se s člani omenjene komisije ne približuje spornemu področju.

Rim, 18. dec. b. Izjavo angleškega zunanjega ministra sira Johna Simona o spomenici, kakor tudi ugotovitve britanskega in francoskega tiska o odgovornosti za spor pri Ualualu kritizirajo fašistični listi precej ostro.

Razni almanahi in zemljevidi, ki so bili zadnja leta izdani v Italiji, se zdaj po oblasteh nujno plenijo, kajti na zemljepisnih kartah, ki se plenijo, se jasno vidi, da je meja med Abesinijo in italijansko Somalijo povlečena tako, da pripada zemljišče pri Ualualu, zaradi katerega je sedaj nastal ta spor, tudi Abesiniji in ne Italiji.

Neizčrpni zakladi svobodnega ljudstva

Lebrun poveličuje demokracijo

Pariz, 18. dec. b. Na svečanem zborovanju francoskih županov ob priliki 50-letnice zakona, ki je dal francoskim občinam samoupravo, je predsednik francoske republike Lebrun imel sijajen govor o nalogah demokracije, v katerem je med drugim tudi dejal:

»Svoboda, ki so jo naši očetje kupili s tolikimi žrtvami, je danes poglavitna gonilna sila našega javnega življenja. Res je, da so se po vojni našli nekateri, ki so rekli, da je treba oblike vladanja spremeniti, da je treba obrniti hrbet demokraciji, ki je izraz ljudske svobode, ter se poslužiti samooblasti in diktatorskih oblik vladanja, ki izročajo vse pravice v roke enega samega. Saj se spominjate, kako je pred par dnevi angleški zunanji minister opisal ljudske svoboščine. Rekel je, »da so se zaporedoma narodi skušali okoristiti s trenutnimi ugodnostmi diktatorske samovlade. Toda Anglija je ostala pri onem drugem načinu vladanja, ki obstoji v tem, da si ljudstvo samo da vlado, ki potem v imenu vsega ljudstva vodi njegovo in državno usodo, ne da bi omejevala svoboščine v parlamentu niti svoboščine, ki jih ima vsako človeško bitje. Anglija je dosegla velike uspehe s tem načinom vladanja, ker se ni nikoli dotaknila bitnih pravic ljudstva in tradicij ljudstva, ki ljubi in je vdano svobodi.« Tako Anglija! Tudi Francija se z vsemi silami svoje biti pridružuje tej angleški izjavi in ostaja na stališču, da so nedotakljive pravice do svobode, večna načela vlad svobodnih narodov. Res je, da se v tej krizi pojavlja vsepovsod neko nevtešljivo hotenje po politični obnovi. Želja po avtoriteti, po trdnosti, po redu, zahteva po povdarku skupnih narodnih koristi nad osebnostnimi koristi, po večjem poštenju v upravi naroda in države. Francija bo šla iskat novih moči, ki so za politični preporod potrebne, v neizčrpljive zakladnice ljudskega dela, ne v diktature, ne v nasilne samooblasti, marveč v svoboden razmah najboljših obnovitvenih sil in zasebnih pobud, ki dozorevajo samo med svobodnim ljudstvom.«

Francoski župani so besede predsednika republike sprejeli z največjim navdušenjem.

Atentat na Hitlerja

Celovec, 18. dec. b. »Volksblatt«, ki je bil doslej vedno zelo dobro poučen o dogodkih v Nemčiji, poroča, da je 17 letna hčerka pred kratkim aretiranega šleskega predsednika Brücknerja izvršila atentat na Hitlerja. Ko je zvedela za aretacijo svojega očeta v Berlinu, se je tudi ona odpeljala tja in iz svojega avtomobila večkrat ustrelila na avtomobil nemškega državnega predsednika Hitlerja. Po pisanju lista je bil Hitler ranjen. Hitlerjevo SS spremstvo pa je nato pričelo streljati proti avtomobilu Brücknerjeve hčerke ter jo pri tej priliki obenem s šoferjem ubilo. Nemški časopisi o tem doslej niso ničesar poročali. Priznavajo edino to, da je Brücknerjeva hčerka po aretaciji svojega očeta izginila iz Vratislave.

Kitajci morijo misijonarje

London, 18. decembra. AA. Iz Šanghaja poročajo, da se potrjujejo vesti, po katerih so uporniški komunisti javno usmrtili več ameriških misijonarjev. Komunisti so oznanili, da je to šele začetek splošnega klanja tujcev na Kitajskem. Usmrtili so tudi ženo nekega ameriškega misijonarja, gospo Stam, ki se ji je malo prej posrečilo skriti pri nekih krščanskih Kitajcih svojo hčerko Heleno, tako da je vsaj otroka rešila smrti. Kitajci so otroka včeraj skrivaj pripeljali v Vuho, kjer so ga prevzeli tamkajšnji Evropci.

Spomini † kard. Gasparrija

Rim, 18. dec. c. Tukaj se je danes potrdila vest, ki je krožila zadnje čase o tem, da je kardinal Gasparri napisal spomine in jih dal neki ameriški založbi v objavo. Pokojni kardinal je začel s pisanjem spominov na nasvet glavnega urednika »Osservatore Romano« grofa Della Torre. Začela sta spomine pisati tako, da jih je kardinal Gasparri pripovedoval grofu Torreju. Kmalu pa se je pokojni kardinal odločil, da sam nadaljuje s pisanjem spominov. Te spomine je končal tik pred svojo smrtjo. Sedaj so spomini že v tiskarni in bodo izšli v najkrajšem času istočasno v italijanskem in angleškem jeziku. V vsem svetu vlada silno zanimanje za te spomine enega največjih cerkvenih pravnikov in diplomatov. Spomini se dele v tri poglavja: doba mladosti, doba službe v cerkveni diplomaciji od nunciature v Peruju do nastopa državnega tajništva leta 1914; doba državnegt tajništva pod Benediktom XV. in Pijem XI.

Žitna konferenca

Moskva, 18. dec. c. Tukaj se je danes otvorila velika žitna konferenca med Poljsko, Nemčijo in Sovjetsko Rusijo. Ta konferenca ima za cilj, izdelati podroben načrt za enotno žitno politiko. Začetkom januarja naj bi stopil v veljavo sporazum med temi tremi državami glede uvoza in izvoza žita.

Iluzije III. cesarstva

Priprave na vojno

Javnost je splošno prepričana, da lahko v najkrajšem času izbruhne vojna. To sodi po oboroževanju, kateremu je sama priča. Še decembra meseca so se nemški listi in narodni socialistični govorniki javno spotikali nad oboroževanjem Francije; nikdo seveda ni hotel priznati, da se Francija oborožuje radi nemške nevarnosti. O veliki noči je to obdolževanje nehalo. Bolj kakor človek gre proti srcu Nemčije, tembolj sliši govoriti o bližnji vojni. Ko jim pripovedujem, da ne verjamem v možnost vojne, mi odgovarjajo, da potemtakem nisem poučen o nemških pripravah. Reichswehr je bila štirikrat pomnožena. Povsod gradijo nove vojašnice. Po mestih, ki doslej sploh niso imela vojaštva, se pojavljajo garnizije. Na vse načine pritiskajo na dijake, naj stopijo v Reichswehr. **Vsa mladina se vzgaja vojaško, v kultu telesne sile, v germanskem ponosu, v preziru inozemstva. Ko so dijaki na počitnicah, morajo preživeti tri tedne v taboriščih. Vsem vcepljajo »junaškega duha«.** Vedno mi prihaja na misel: »Ali Francija za vse to ne ve?«

Nemško letalstvo

Pripovedovali so mi reči, ki so se mi zdele gorostasne, značilno pa je, da ljudstvo verjame, da so resnične. V Kruppovih tovarnah delajo noč in dan topove, puške in strojnice. Med Magdeburgom in Halleom, na mestu, kjer je bil pod zemljo rudnik, so napravili pravo podzemeljsko mesto, ki se je spremenilo v tovarno orožja. V sedmih krajih, in sicer tudi pod zemljo, so velike zaloge razstavljenih letal. **Nemci se ponašajo, da je njihovo letalstvo prvo na svetu, saj, kolikor zadeva aktivne pilote.** Dejstvo je, da šteje Reichswehr danes že 300.000 mož. Oktobra so ji bile dodeljene nove sile. Nemci računajo, da bodo v petih letih pripravljeni. Neki visoki civilni uradnik mi je dejal: »Ko bi bil jaz Francoz, bi niti en dan ne čakal in bi napovedal vojno.«

Tisti Nemci, ki niso še popolnoma zgubili glave, s strahom gledajo v bodočnost in na vojne priprave. Propaganda, ki jo je Nemčija začela proti francoskemu oboroževanju že pred leti, se danes obrača proti njej sami. Pametni Nemci se vznemirjajo: »Če je Francija res glede oboroževanja 15 let pred nami, ali ni gotovo, da bomo premagani v trenutku, ko smo povsem osamljeni?« Tudi v krogih, ki so prepričani, da je vojna prava norost, vedno zaključujejo razgovor o tem vprašanju takole: »In vendar drvimo v njo; vse, kar delamo, to dokazuje.« Zakaj so bili posekani gozdovi v gorah sredi poletja? Zakaj so bili rekverirani v jeseni kmetijski pridelki, kakor krompir. To se je zgodilo, da se zaloga alkohola poviša. Glede izida vojne so modri Nemci zelo pesimistični. Danes nimamo več pravih poveljnikov; takoj nas bodo drugi premagali. Nemčijo bo zadela usoda Avstrije. Raztrgali jo bodo v majhne kose, za katoliško cerkev bodo nastopili hudi časi.

Kakor l. 1914 . . .

Ugovarjal sem jim, češ, da ne verjamem v možnost vojne, saj je Hitler tako pogosto izjavil, da hoče mir. Res, Hitler hoče mir, toda samo začasen mir. On hoče mir, ker je sam doživel vojno in ker hoče izvesti obnovo Nemčije, da se na vojno bolj skrbno pripravi. Odtod nemške ponudbe Franciji in Poljski ter nemške odpovedi. Hitler dobro ve, da je vse nemško javno mnenje občutljivo glede dveh točk: Posaarja in Avstrije. Kot Avstrijec zahteva Anschluss in potrpežljivo čaka, da se uresniči, ker je prepričan, da Avstrija ne more živeti. Do priklopitve mora priti; toda tedaj se bo postavilo vprašanje vojne s Francijo in morda tudi z Italijo.

Tudi radi Posaarja se vojna lahko sproži. Kdo ve, ali bi narodna socialistična stranka lahko prenesla udarec, ki bi ga ji zadal poraz pri ljudskem glasovanju? V vsakem primeru mora imeti Hitler vse ljudstvo za sabo in vse sile morajo biti osredotočene. **Potrebno je, da je nemški narod prepričan, da je vlada hotela mir in da je bila Nemčija napadena.** Zato mora braniti svojo čast in svojo svobodo. Izid bodoče vojne je odvisen od razpoloženja ljudstva. Nikar se ne motimo. Hitler se trudi, da bi ves nemški narod pripravil psihološko za vojno in zato tako poudarja, da hoče mir. To poudarjanje se sklada v glavnem s težnjami nemškega naroda. **Nemški narod je treba tako obdelati, da bo v primeru vojne prepričan, kakor je bil l. 1914, da so ga sovražniki napadli,** čeprav on sam hoče mir. Značilno je, da noče Hitler v svojih govorih nikdar priznati, da je sedanjo gospodarsko krizo povzročla vojna. Če bi se nemško ljudstvo o tem prepričalo, bi navdušenje za vojno toliko bolj poleglo. Dejstvo je tudi, da prav naglo oboroževanje zahteva od nemškega ljudstva milijone in milijone in še bolj zaostruje gospodarsko krizo.

Vojna - izhod iz krize

Verjetno je, da skuša Hitler iz oboroževanja kovati kapital, da bi lahko izvajal diplomatski pritisk. Gotovo je, da preti narodno-socialistični revoluciji velika nevarnost od strani gospodarske krize. **Ni izključeno, da bo kriza gnala narodno-socialistično stranko v obup, ki bi utegnil postati usoden.** Narodna-socialistična stranka noče kapitulirati v nobenem pogledu in hoče na vsak način premagati krizo, da potem izvede notranjo revolucijo. To je mogoče edino, ako se sporazume s sosedi. Edino ta sporazum bo pospešil nemško zunanjo trgovino in dovedel v Nemčijo likvidni kapital. Hitler hoče z velikanskimi zborovanji — zborovanje v Nürnbergu je bilo gotovo največje, kar so jih narodi sploh videli — preplašiti inozemstvo; saj je znano, da ljudske množice v inozemstvu hočejo na vsak način mir. Na ta način naj bi se inozemstvo prepričalo, da more Nemčiji pomagati iz gospodarske krize, ker bi sicer mir prišel v nevarnost. Ako je imelo to zborovanje v Nürnbergu ta namen, potem lahko trdimo, da ni uspelo. Hitler priznava samo politiko sile. **Možno je, da bi v danem trenutku rad obrnil pozornost ljudskih množic od gospodarske krize s kakim sunkom proti Evropi.** Človek se o tem prepriča, ko zadiha ozračje militarizacije države, ki skrbno pripravlja tudi človeški vojni materijal. Isto misel vzbujajo krasne avtomobilske ceste in čedalje hitrejše proizvajanje avtomobilov. Nadalje reforme težijo za tem, da v primeru vojne podredijo vse sile, tudi javno mnenje, oblastvu. To dokazuje tudi pospeševanje kmetijstva, ki že danes lahko preživlja skoro vso državo.

107 usmrtitev za Kirova

Moskva, 18. dec. TG. Število usmrtitev kot posledica za umor Kirova je z usmrtitvijo 28 Ukrajincev sedaj naraslo na 107.

Nov srednjeameriški prekop

Washington, 18. dec. TG. Predsednik mornariškega odseka v ameriškem parlamentu Carl Winson je predložil zbornici predlog, naj ameriška vlada zgradi nov prekop čez Srednjo Ameriko in sicer skozi Nikaraguo, na črti, ki je bila sprejeta že pred 30 leti. Ta drugi prekop postaja neobhodno potreben vsled razvoja na Tihem morju, ker ameriška mornarica skozi panamskega ne bi mogla zadosti hitro prestaviti svojega brodovja z vzhodne na zapadno obalo države. Prekop bi bil 172 milj dolg ter bi šel iz Greytowna v Brito čez reko Desuado, Sanjuan, naravnost skozi Nikaragvansko jezero.

Iz združenja skavtov

Belgrad, 18. dec. AA. Prof. ing. Stipetič, starešina skavtske župe v Zagrebu, je odstopil kot starešina. Uprava Zveze skavtov kraljevine Jugoslavije je odstop vzela na znanje in razpustila steg skavtov Belgrad I. in imenovala za komisarja Mito Kulovica. Uprava Zveze skavtov kraljevine Jugoslavije je razpustila tudi skavtski steg Zagreb I. V zvezi s tem je minister za telesno vzgojo prepovedal delovanje skavtskega stega Zagreb I., ker načelno ne dovoli ustanavljanja ne delovanja skavtskih organizacij izven Zveze skavtov kraljevine Jugoslavije.

Belgrajske vesti

Belgrad, 18. dec. m. Tukajšnje okrožno sodišče je danes popoldne izreklo oprostilno razsodbo v kazenski zadevi proti vseučiliškemu profesorju dr. Mileti Novakoviču in ostalim članom razsodišča v znanem sporu naše države s češkoslovaško tvrdko Ringhofer Werke A. G., proti katerim je državni tožilec naperil obtožbo, češ da so z rešitvijo tega spora materijalno oškodovali našo državo.

Belgrad, 18. dec. m. V zvezi z novim položajem v jugoslovanskem nogometu je bila danes konferenca v kabinetu ministra za telesno vzgojo, **na kateri je predsednik Jugoslovanske nogometne zveze Miodrag Filipovič podal ustno ostavko na svoj položaj.** Filipovič je v svoji ostavki navedel motivacijo, da mu je v sedanji konstelaciji zveze nemogoče delati.

Belgrad, 18. dec. m. Po sklepu senata Aleksandrovega vseučilišča v Ljubljani, ki je bil sprejet na včerajšnji komemorativni seji ob priliki rojstnega dne blagopokojnega kralja Aleksandra I., da odide zastopnik tega vseučilišča na grob blagopokojnega kralja in se tam v imenu tega vseučilišča pokloni manom pokojnika, **je danes prispel na Oplenac prorektor g. prelat dr. Matija Slavič in tam izvršil poverjeno mu misijo.**

Belgrad, 18. dec. Danes so odkrili veliko korupcijsko afero v ameriško-jugoslovanski petrolejski družbi. Pričakujejo se danes več aretacij.

Osebne vesti

Belgrad, 18. decembra. Pri direkciji pošte in brzojava v Ljubljani so napredovali Janko Kavčič, na pošti Ljubljana 1 Marija Rezič, Kazimir Stopar in Vera Urbančič, na pošti Ljubljana 2 Ljubica Hajdig, Mirko Kramarič in Marija Pengal, za p. t. tehnike pri terenski t. t. sekciji Ljubljana Josip Puntar, pri t. t. sekciji v Mariboru Franc Kranje, za p. t. manipulante pri pošti Maribor 1 Mihaela Gačnik, pri pošti v Zidanem mostu Silvestra Lipovšek.

Z odlokom ministra za gozdove in rudnike sta premeščena: za gozdarskega pristava v 8. skupini in šefa gozdne uprave v Fužinah inž. Lavoslav Lovrič, gozdarski pristav pri sreskem načelstvu v Delnicah s sedežem pri sreski izpostavi v Fužinah, in za gozdarskega pristava v 8. skupini in šefa gozdne uprave v Apatinu inž. Jaroslav Hus, gozdarski pristav v isti skupini pri gozdnem ravnateljstvu v Apatinu.

Nov odbor nogometne zveze

Belgrad, 18. dec. AA. Na konferenci 7. t. m. za telesno vzgojo prebivalstva je prosil minister za telesno vzgojo prebivalstva člane uprave JNS, da mu dado na razpolago svoja mesta v primeru, da se pokaže potreba, da se more izvesti ozdravljenje razmer v jugoslovanskemu nogometnemu savezu. V zvezi s tem je minister sprejel ostavko vseh članov in je kot pristojna oblast v zmislu čl. 1 zakona o ukinitvi izpremememb in dopolnitev zakonskih določb, ki se nanašajo na vrhovno državno upravo od 3. decembra 1931 in v zvezi s členom 2 uredbe o ureditvi ministrstva za telesno vzgojo in s čl. 11 zakona o društvih, zborovanjih in sestankih, sklenil, da bo posle JNS v splošnem interesu opravljal odbor 15 oseb. Te osebe so:

Šuklje dr. Fran, univ. prof. in ravnatelj geološkega zavoda, Miodrag Mito, inženjer, Nolič Božidar, upokojenec, Milovanovič Djordje, uradnik Narodne banke, Šušta Ivo, privatni uradnik, Kostič Momčilo, šef prometnega ministrstva, Andjelkovič Ante, tajnik Avtokluba, Jevtič Sreten, upravnik glavne poštno-telefonske delavnice, Jovanovič Milan, uradnik Narodne banke, Filipovič Hamid, prof. trgovske akademije, Dragovič Dragiša, uradnik Narodne banke, Čuljko Veljko, odvetniški pripravnik, Prebanič Ljubo, priv. uradnik, Vukavala Fedor, uradnik gen. ravnateljstva drž. železnic, in Nikolič Alekksander, odvetnik, vsi iz Belgrada.

Ta odbor je dobil široka pooblastila za popolno in učinkovito reorganizacijo jugoslovanskega nogometnega sporta.

(Iz ministrstva za telesno vzgojo prebivalstva.)

ODBOR ZA POSTAVITEV SPOMENIKA
viteškemu kralju
Aleksandru I. Zedinitelju
ima svojo pisarno v Ljubljani, Gledališka ulica štev. 3/IV. Telefon štev. 3953

Profesorji in uradniški zakon

V četrtkovi številki »Slovenca« ste priobčili članek iz vrst sodnikov in državnih tožilcev, ki razpravlja o nerazmernem napredovanju obeh omenjenih skupin.

Dovolite, g. urednik, tudi nam iz vrst srednješolskih profesorjev mal kotiček v svojem gostoljubnem listu, ker je imenovani paragraf in novi uradniški zakon iz leta 1931. nas profesorje občutno prikrajšal, kar nas še vedno zelo boli in nas bo bolelo, dokler ne dobimo zopet priznanih pravic, ki smo jih že imeli in nam tudi gredo. Ta zakon je namreč edino veljaven sedaj za vse vrste drž. uradnikov in je bistveno vse državne uradnike spravil v eno formo, dasi zahtevajo že vrste službe v raznih poklicih v korist službi sami različice. Zato smo imeli mi, in imajo tudi zunanje države, razne zakone za razne poklice. Dobra stran takih podrobnih zakonov je bila med drugim tudi ta, da so dvigali stanovsko zavest in večali čut do dolžnosti in točni vršitvi službe. Pri skupnih zakonih pa trpe posamezni stanovi, trpi pa tudi stvar sama in ima škodo posredno ali neposredno le država.

Upravičenost 30 letne službene dobe

Mi, profesorji smo utrpeli z novim zakonom izmed vseh stanov največjo škodo, ker nam je novi zakon zvišal službeno dobo od 30 na 35 let in nam zaprl napredovanje v III/2 polož. skupino.

Vedno smo imeli z ozirom na težko in odgovorno delo službeno dobo znižano na 30 let. Da so nam jo tedaj dvignili na 35 let, ko je morda primanjkovalo moči, ali je bilo to iz kakšnih drugih ozirov neobhodno potrebno, smo razumeli. Sedaj so se pa razmere že bistveno izboljšale, naraščaj dorašča in želi službe, razmere postajajo normalne in je upravičena naša nujna želja, da nam se zniža službena obveznost zopet na 30 let. Morda je odveč danes dokazovati in utemeljevati to potrebo, a je še vedno resnica, da je stan profesorja-vzgojitelja najtežavnejši in nosi največjo odgovornost, ker vzgaja v s o inteligenco, v s i voditelji naroda morajo skozi njegove roke. Kakršno mladino vzgojimo mi, taki bodo naši prihodnji javni delavci, taka bo tudi naša bodočnost. Sodniki poudarjajo z vso pravico, da so varuhi zakonov in javnega reda. Prav! Mi pa delamo pred njimi: mi cepimo v mlada srca moralne, etične pojme in nauke o dolžnostih do domovine, naroda, bližnjega itd. in navajamo mladino z vsemi sredstvi in z vso dušo k redu, ki naj ga ona pred vsem čuva in vzdržuje in to brez s t r a h u pred sodnijo in kaznijo. Kdor se zaveda te velike vzgojne naloge, se ves posveti temu delu in se popolnoma izživi v tem.

Naše delo je pa tudi težavnejše kot katerokoli drugo. Ko sem nekoč prišel k tovarišu v urad, je med uradnimi urami zložno zaužival svojo malico. Ko mi je med govorom oponesel počitniške dneve, sem ponudil menjavo dela, a je poskočil: »V šolo pa za noben denar, niti eno uro za mojih deset ne!« Imel je prav! Šola zahteva izredno veliko, napenja od začetka do konca vse mišice, vse živce. Učitelj je vezan na čas tako, da nima niti za svoje nujne potrebe nič časa ves čas pouka. V razredu je treba ves čas vzdrževati disciplino, mir in red, kar v prenatrpanih razredih, kakršni so sedaj večinoma vsi, ni lahka stvar. Ves čas mora nadzorovati vse učence, se z vsemi baviti, jih voditi k skupnemu cilju, kar ni vedno lahko. Pri tem pa mora paziti na vsako svojo kretnjo, na vsako besedo. Noben stan ni podvržen taki k r i t i k i v vseh podrobnostih, kot smo mi: k o l i k o r u č e n c e v v r a z r e d u, t o l i k o s o d n i k o v in k tem pridejo še starši, ki nas presojajo po poročilih učencev, in vobče vsa javnost. Ta napetost duha in telesa te v dnevno v 3—4 urnem delu docela izčrpa. In to se ponavlja dan na dan, med tem ko imajo drugi stanovi take napete trenotke le tupatam.

Kdor pa ne ve, kaj počnemo v prostem času, naj ve, da vzamejo poprave zvezkov v naših dobro »založenih« razredih za vsako nalogo 5—10 ali še več ur, pregled poprav ravno tako lep čas in to je povprečno vsaj enkrat na teden. Koliko je pa treba priprave za šolo, pa se sploh ne da preceniti na splošno. Vse to in še drugo delo naše moči v resnici izčrpa bolj kot drugi poklici, zato je naša ponovna zahteva po znižani službeni dobi upravičena in jo mora vsakdo, ki mu je dobra vzgoja mladine na srcu, priznati in nas pri tem podpirati. Utrujene moči ne morejo več popolnoma vršiti svoje vzvišene dolžnosti, zato zahteva k o r i s t d r ž a v e i n n a r o d a, da jih nadomestijo s v e ž e moči.

Gmotno stanje profesorjev

§ 258 je pa tudi nam zaprl vrata napredovanju v III. skupino položajne plače, ki nam jo je bil odprl naš srednješolski zakon, in nas s tem ne le degradiral, temveč tudi oškodoval. Omenjena skupina je prihranjena le ravnateljem srednjih šol, ko pa jih ni v naši banovini niti dvajset, vobče pride na 30 profesorjev morda en ravnatelj. Pogoji, ki so postavljeni za to napredovanje profesorjev, ne morejo priti resno v ozir: 30 let službe in 60 let starosti.

Kdor ima 30 let vestne stanovske službe in je poleg tega še 60 let star, ne spada več v šolo, ta je svojo dolžnost opravil in naj gre v pokoj! V resnici tudi takih primerov ni, ker začne profesor svojo službo v najboljšem primeru recimo s 25. letom. Ko doseže 30 let službe, je pa šele 55 let star. Če pa začne šele s 30. letom služiti, pa s šestdesetim vsakdo omaga in gre rad prej v pokoj.

Plače do IV. skupine so pa za nas tudi prepičlo odmerjene. Začetnik zasluži v podeželskem mestu malo nad 1000 Din, a mora včasih živeti dražje kot v večjem mestu, kjer se mu nudi prilika, da izbira stanovanje in hrano. In revež živi ves čas »za naprej«, to se pravi: ves čas primerno zadolžen: Profesor mora biti v šoli prav tako primerno oblečen kot zunaj šole. Nekateri drugi poklici dovoljujejo ponošenje obleke do skrajnosti. Mi smo najizrazitejši duševni delavci. Kdor hoče biti vedno vštric s časom, mora si vedno dokupovati knjige, naročati svoje strokovne liste in revije — včasih smo jih imeli na zavodih — mora biti član raznih domačih kulturnih in drugih organizacij, mora se udeleževati večalimanj javnega življenja, voditi račune ob svojih stroških na ekskurzije in izlete in se za to večkrat zadolžiti; kratkomalo živeti mora stanu in mestu primerno. Zato vsakdo z napeto sapo težko čaka napredovanja, ki pa ga občuti šele po 13 mesecih brez obzira na to, da pri vsakem napredovanju itak vsled uradne poti prošnje izgubi nekaj mesecev.

Vse te stvari je priznaval naš srednješolski zakon iz leta 1929, ki nam je bil priznal vsaj tupatam mrvico priboljška. Sedaj smo pa izgubili vse nadure, borno so bile plačane, a bilé so, razredništvo vse mimogrede, skrb za kabinete, vodstvo številnih organizacij na zavodu, vse to nam nalaga k navadnim dolžnostim še nova bremena.

Pomagati si pa izven stanovskega dela ni mogoče. Skoraj vsak poklic omogoča tako ali drugače kaj postranskih dohodkov: ponekod razne koncesije v poklicu, drugod delo izven poklica. Mi, profesorji niti ne moremo, ker smo z delom v poklicu preobloženi, niti ne smemo, ker nam je prepovedano in le z dovoljenjem ministrstva v nekaterih primerih dovoljeno. A je tudi prav tako! Naš poklic je tako v a ž e n, da bi m o r a l i imeti zadostno gmotno preskrbo v poklicu samem, je pa tudi tako t e ž a k, da nam delo izven njega ni mogoče, ako nočemo, da trpi delo v šoli na škodo domovine in naroda. Le če bi mogli biti brez skrbi za obstoj in gmotno stanje, bi mogli v polnem obsegu še nadalje izpolniti vse upanje, ki ga stavi na nas domovina, le tedaj bi imeli tudi dovolj primernega vzpona in duševnega poleta. Vsakdanja skrb za gmotno stanje pa nas silno tlači in ovira. In če bosta navdušenje in požrtvovalnost v našem poklicu popuščala, bo šlo to brez naše krivde v veliko škodo naših otrok in neizmerno škodo domovine in naroda.

Če danes dvigamo svoj glas v javnosti, storimo to zato, ker je skrajna sila in primeren čas, ko bo kmalu na mizi novi proračun in finančni zakon, ki nam moreta pomagati.

Nevarnost povodnji minila

Ljubljana, 18. dec.

Meteorološki zavod v Ljubljani je zaznamoval, da je od 10. t. m. do davi padlo v Ljubljani 190.9 mm dežja. Tako velike množine dežja že dolgo let ni bilo decembra meseca v Ljubljani. Povprečno pade ta mesec v Ljubljani nekaj nad 120 mm. Letos pa je ta povprečnik že daleč presežen. December leta 1924 je bil v vremenskem pogledu prav nasproten. Pritiskal je pohleven mraz. Jutranja temperatura je znašala —2° C, dočim je letos zjutraj +6 do +8 C. Dnevi leta 1924 so bili drugače jasni in sončni, ves mesec je padlo samo 107 mm padavin, mestoma je snežilo.

Poročila, ki jih je danes dopoldne prejel hidrotehnični odsek banske uprave od posameznih vodomerskih postaj ob Savi, navajajo kratko, da je **Sava od snoči začela naglo upadati.**

Litijska vodomerska postaja je 17. t. m. ob 5 zjutraj zaznamovala vodno stanje Save z 285 cm nad normalo, včeraj ob 16 je voda pri litijskem mostu dosegla najvišjo točko, namreč 3.30 m nad normalo in snoči ob 21 je že Sava padla na 3.10, davi ob 8 pa na 2.85 m. Ogromne množine vode drve nizdol proti Brežicam, kjer je največja povodenj.

Stanje Save pri Krškem je bilo naslednje: Včeraj ob 7 zjutraj 1.90 m, opoldne že 2.05 m in ob 16 je voda že začela padati. Davi ob 8 je Krško zaznamovalo stanje 1.80 m.

Hujša povodenj je bila pri Brežicah. Vodomerska postaja v Čatežu je zaznamovala: Včeraj ob 8 zjutraj 3.80 m, ob 10 že 4 m, ob **16 pa 4.15 m.** Davi ob 8 je Sava padla na 3.75 in še pada. Po drugih krajih Slovenije ni bilo hujših povodnji. Naravno, da je Planinska kotlina na Notranjskem popolnoma zalita. Voda stoji po njivah do 5 m visoko. Loška dolina, kjer je vodna zadruga v Starem trgu poleti izvršila regulacijo Obrha in požiralnika Golobine, je bila obvarovana pred večjo povodnijo.

Ljubljanica se prav počasi odteka. Vodomer na Prulah je davi zaznamoval padec vode samo za 7 cm. Na Barju se še vedno voda razliva po travnikih in njivah. Nekatere do včeraj poplavljene ceste so danes že proste. Cesta proti Črni vasi je še na mnogih krajih poplavljena. Deževje je ponehalo proti jutru. Nastopila je megla, a podnevi se je pričelo polagoma jasniti. Na gorah je zapadel nov sneg.

Okrajni glavarstvi v Litiji in Brežicah sta obvestili pristaniški kapitanat v Belgradu o vodnem stanju Save, da kapitanat lahko ukrene vse varnostne odredbe proti povodnji, ker bodo pač te dni iz Slovenije prihajajoče vodne mase zalile sremsko in slavonsko ravan.

Cesta Višnja gora-Polica dograjena

Višnja gora, 18. decembra.

Cesta Višnja gora-Polica je v glavnem dograjena, le nekaj kanalov v bližini Police ji še manjka. Cesta se pričenja v Višnji gori pri kolodvoru, gre ob železnici do Codellijevega mlina, prekorači po nadvozu železnico, se dviga proti vasi Spodnje Brezovo in od tod gre proti Polici. Cesto so začeli graditi pred približno petimi leti in sicer tako, da je plačala bivša občina Polica 17% stroškov, ostalo sta prispevala cestni odbor litijski in banovina. Ker pa je denar neredno prihajal, je bilo delo večkrat prekinjeno in zato se je gradba tako dolgo zavlekla, dasi razdalja ni daljša kakor pet do šest km. Pa tudi svet je bil za graditev skrajno neprikladen. Že sicer, pravijo, je Dolenjska najčudovitejša zbirka hribov in gričev vseh oblik, dežela najbolj skritih in tihih dolin, zanimivih in skrivnostnih rup in kadunj — sploh dežela kraških pojavov —, okrog Višnje gore pa je menda priroda nagromadila največ svojih čudes. To se je najbolj pokazalo pri gradbi te ceste. Prav od Višnje gore do Spodnjega Brezovega ni bilo niti metra ravnega sveta, ampak na vse strani razburkana polja, travniki in gozdovi. Marsikje je bilo treba zasuti globoko dolino, drugje odkopati hrib iz samega kamna. Koliko je bilo tu truda in napora, ve le tisti, ki je poizkusil. Po ravninah je lahko graditi ceste, ko je svet kar pripravljen, tu pa je bilo treba zravnati vsak meter pred seboj. Na sredi pota med Višnjo goro in Spodnjim Brezovim se pričenja valovita reber, ki je povzročala največ težav. Polovico ceste je bilo treba vsekati v to reber, polovico pa prisuti. Pri tem je nastalo vse polno ovinkov. Samo na kratki razdalji treh kilometrov, to je Višnja gora-Spodnje Brezovo jih je nad dvajset.

Brez dvoma bi teh ovinkov veliko odpadlo, če bi šla cesta nad Codellijevim mlinom nekoliko dalje in nad Lipavčevo hišo ter približno ob stari poti. Toda cesta ni šla tod in zato smo dobili same ovinke, ki so za promet največje ovire. Če bi bila cesta drugače zgrajena, če bi ne imeli toliko ovinkov in tako ostrih in nepreglednih, bi bila ogromnega pomena za ves promet. Takoj bi se namreč po njej preusmeril ves promet, ki mora sedaj čez Stehan, eno najbolj strmih in nevarnih mest, kar jih poznajo naše javne ceste. Prav s tega namena je bila pričeta graditev ceste Višnja goda-Polica, da bi se z njo ognili Stehana, ki predstavlja največjo oviro v prometnem oziru Dolenjske. Toda pri tem smo padli v drugo neprijetnost. Nova cesta je sicer skoro ravna, največja vzpetost znaša 5%, toda ima preveč ovinkov, ki so za promet še bolj nevarni, kajti avtomobilist mora biti skrajno oprezen in ne sme razviti velike brzine.

Zaradi teh nedostatkov država ceste ni sprejela za državno, dasi je bilo pred gradbo rečeno, da jo bo, še banovina je ni hotela in tako je ostala občini.

Vodstvo gradbe je imel v rokah g. Jože Erjavec, župan višnjegorski, za palirja je bil g. Zavodnik, a zadnje čase je poslal cestni odbor litijski svojega palirja. Delavci so bili izključno domačini, kar je najbolj hvale vredno.

Nesreče na lovih

»Jutro« je v št. 290. prineslo članek z naslovom »Nova žrtev neprevidnega lovca. Dasi mrgoli članek neresnic, pretiravanj in osebnih zbadljajev, se v načelu vendar strinjamo z njegovo vsebino, da bi bilo treba na skupnih lovih več previdnosti in morebiti tudi jasnih določb od strani poklicanih oblastev, kako naj se izvajajo taki lovi. V zahtevah pisca tega članka pa bi šli mi še dalje in zahtevali, da se odvzame orožni list ter zapleni lovsko orožje vsem, ki so že kedaj koga obstrelili, prav tako vsakomur, ki je bil zaradi lovske tatvine kaznovan ali sedel zaradi lova v tujem lovišču za zapahi. Tudi naj vsakdo, ki strelja divjad v prepovedanem lovskem času, izgubi pravico do lovske karte, ki naj se izdajajo sploh le lovsko neoporečenim in sicer poštenim osebam, odrečejo pa osebam brez stalnega zaslužka, ki povzročene škode ne bi mogle povrniti. Prav tako bi oblastva morala onemogočiti lov osebam, ki jih je Slov. lovsko društvo izključilo zaradi nepoštenega vedenja v lovskem pogledu. Potem bi izostala na skupnih lovih marsikatera nesreča, kajti navadno zakrivijo take nezgode le ljudje, ki po naših izvajanjih ne bi smeli dobiti dovolila za lov.

Nesreče se prav tako primerijo v gozdih kakor v planinah ali na polju. Saj se je že zgodilo, da je strelec pogodil gonjača namesto gamsa, ali obstrelil plevico na njivi namesto zajca ali jerebice. Povsod, ne samo na brakadah, in ne samo, kadar se strelja s šibrami, je skrajna previdnost na mestu.

Kar se tiče opreme za lov, bi se moralo zahtevati, da ima lovec brezhibno, zanesljivo in pa lastno orožje, ne pa izposojenega »pihalnika«, ki ga sproži morebiti že lahen sunek ali dregljaj nepomembne vejice. Brez pomena za nesreče na lovih pa je, ali se vozijo lovci na lov v avtomobilih ali koračijo tja peš, kakor ni značilna za dobrega lovca zanemarjena vnanjost. Na nesreče tudi ne vpliva okolnost, ali love lovci v bližine Ljubljane ali daleč proč, prebivalstvu na deželi pa je najbrž ljubše, da se umaknejo lovci v obširne kočevske gozdove, kakor pa da bi lovili v okolju naselbin.

Naj bi se naša izvajanja upoštevala v novem pravilniku, ki ga izda minister za gozdove in rudnike k § 28. novega lovskega zakona, pa bodo odstranjene marsikatere neprijetnosti za lovce in podeželsko prebivalstvo.

Do 20% več svetlobe

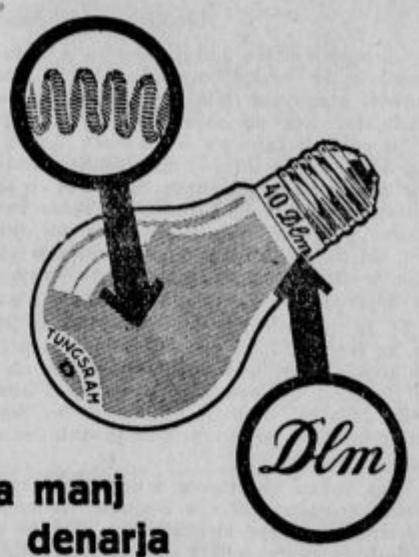

za manj denarja
TUNGSRAM D
nitka v dvojni vijačnici
svetlobna množina v dekalumenih

Jubilej dela

Danes slavi gdč. **Minka Japelj,** prodajalka pri ugledni ljubljanski tvrdki R. Miklavec, redek jubilej dela, kakor ga more v naših razburkanih in nestalnih časih slaviti le malokdo. Gospodična je namreč 25 let neprekinjeno zaposlena pri tej tvrdki. Številne stranke, ki zahajajo v to trgovino, se prav rade spominjajo ljubeznive gospodične, ki jih tako prijazno postreže. Z gospodično pa je zadovoljna tudi tvrdka sama, med tovariši pri tvrdki in v celem stanu trgovskih sotrudnikov pa uživa slavljenka spoštovanje in ljubezen. Tudi v zasebnem življenju je slavljenka vzorna žena. Diči jo lepo krščansko življenje, med drugim je tudi članica Marijine družbe in nekaj drugih društev. Slavljenka je tudi ves čas naročnica našega lista. Uslužbenci tvrdke R. Miklavec, ki so nas naprosili, naj ji posvetimo brez njene vednosti nekaj vrstic, ji kličejo: Še na mnoga leta, kar bo ponos stanu trgovskih sotrudnikov, tvrdki in kupujočemu občinstvu pa v korist!

Elektrifikacija višnjegorske občine

Višnjegorska občina je še po ogromni večini brez elektrike, dasi elektrarna v Zagradcu ni preveč daleč in tudi električni vod pelje skozi višnjegorsko občino. Kljub temu pa ima elektriko samo mesto in nekaj vasi ob glavni cesti. Druge vasi pa, ki so bolj oddaljene, si je ne morejo nabaviti, ker bi morale kupiti najprej transformatorje, ki pa so predragi, da bi jih v današnjih slabih časih zmogel dolenjski kmet. Zato je letos vzela občina akcijo za elektrifikacijo občine v svoje roke in popisala vse, ki bi hoteli elektriko. Odziv je bil velik, vendar pa je akcija zaspala in sedaj ni ne duha ne sluha o kakem delu za elektrifikacijo. Tako imamo elektriko le na papirju, a ta sveti preslabo, zato bi radi še ono iz Zagradca. Upamo, da jo bomo kmalu dobili sedaj, ko je speljan daljnovod iz Velenj do Grosuplja in bo tu sklopljen z zagraško elektrarno.

Zločini sremskih ciganov

Iz Sremske Mitrovice poročajo: Oblastem se je te dni posrečilo poloviti nevarno cigansko tolpo, ki je celo leto gospodarila in strahovala po sremskih vaseh. Glavar te tolpe je Marko Nikolič (v spodnjih krajih so skoraj vsi cigani Nikoliči). Razen njega so bile v tolpi same ženske, in sicer štiri. Tolpa je delala na zelo prefrigan način. Poizvedovali so za bogate hiše, kjer je domače zadela kakšna nesreča. V tako hišo so navadno prišli v mraku. Ženske so se našemile v tenčice in piskale na piščalke, tako da so praznoverne ljudi prepričale, da so vile, Marko Nikolič pa jim je poglavar. Praznoverni kmetje so res obstali okameneli od groze, vile pa so šle med tem na delo in praznile omare. Poglavar je medtem stal in pazil, da je šlo vse v redu. Predno so odšle, so ciganke zapretile domačim, da ne smejo ziniti niti besedice o tem, kar se je zgodilo, sicer bodo priletele ponoči v hišo in vse otroke razrezale na drobne koščke. — Ljudje so se ciganov silno bali, vendar se ni nihče upal, prijaviti jih oblastem. Vendar se je naposled ojunačil neki kmet iz Ilače, ki pa jih je prijavil šele, ko ga je tolpa nesramno ogoljufala. Tolpa se je dogovorila z njim, da mu bo napravila 3 milijone dolarjev iz petih tisočakov, ki jim jih mora dati. Denar je tolpa zahtevala od njega brzojavno. Ko pa le ni hotelo biti denarja, je kmet nekega dne prejel brzojavko: »Vaša roba je prišla. Pridite v Šid.« »Roba« je bila dogovorjena oznaka za 3 milijone dolarjev. Neuki kmet je res šel v Šid in izročil cigankam 5000 Din, ker je bil trdno prepričan, da bo dobil zanje tri milijone dinarjev. Toda ciganke so takoj, ko so prejele denar, izginile. Kmeta pa je to le spametovalo in je prijavil tolpo orožnikom, ki so jo polovili. Pri preiskavi so našli orožniki v ciganskem taboru vse polno blaga, ki so ga cigani nakradli in prigoljufali. Pri njih so našli tudi več otrok, za katere tolpa ne more dokazati, da so njeni, in je zaradi tega upravičen sum, da so otroci ukradeni, posebno še, ker je v Sremu v zadnjih letih izginilo več otrok brez sledu. Vsi ti otroci pa so pohabljeni in pohabili so jih cigani sami, da bi ložje z njihovo pomočjo beračili. — Proti tej ciganski tolpi prihajajo vsak dan nove ovadbe.

Kako si je cigan izposodil ime

Maribor, 17. decembra.

Mariborsko okrožno sodišče ima vedno veliko opravkov s cigani. Ti opravka niso prijetni. Cigan je cigan, eden sliči drugemu in mnogokrat imajo velike težave zlasti pri preiskavi kakih zamotanih zločinov, preden se ugotovijo pravi krivci. Zaradi tega pa tudi vsakega cigana, ki ima kak opravek s sodiščem, popišejo od nog do glave ter točno zaznamujejo vse telesne znake, ki potem drugič olajšujejo ugotovitev istovetnosti. Tak zanimiv primer so imeli na sodišču te dni. Prignali so financarji v jetnišnico cigana, ki je tihotapil ter so mu dali sto dni zapora. Cigan je dejal, da se piše Ignac Horvat in so ga pod tem imenom vpisali. Nekaj dni nato pa dobi jetnišnica v zapore drugega Ignaca Horvata, ki je tudi ciganskega rodu. Vprašajo ga, če je v sorodu z istoimenjakom, ki ga imajo že zaprtega. Cigan je trdil, da ni na svetu drugega cigana z enakim imenom in slednjič je prišlo do soočenja. Ko so postavili oba cigana drug pred drugega, je planil Horvat št. 2 na št. 1, da so komaj preprečili dejanski obračun. Potem je povedal, da se piše Horvat Ignac št. 1 po pravem Kovač, da pa si je tuje ime izposodil, da bi se tako zakril pred zasledovanjem. Napravil je pod tujim imenom pravemu Horvatu Ignacu že veliko sitnosti, ker je ta moral že parkrat sedeti za tuje grehe. Kovač je pa nasprotno zatrjeval, da je pravi Ignac Horvat. Imel je za to dobre vzroke, ker zasledujejo oblasti Kovača zaradi ropa in pobega iz zaporov ter raznih drugih pregreh. Odločil je končno sodnik. Po osebnem opisu bi moral imeti Kovač na desni nogi obronek od rane. Horvat Ignac je radevolje pokazal noge, št. 1 pa samo levo, desne pa ne. S silo se nato izvršili pregled ter res ugotovili, da imajo pravega Kovača pred seboj, ki so ga naša sodišča zasledovala že nekaj let zaman.

Ljubljanske vesti:

Borba za stanovanja
in težave brezposelnega očeta

Ljubljana, 18. decembra.

Okrajno sodišče ljubljansko je v času od 13. novembra do včeraj zaznamovalo 81 sodnijskih odpovedi stanovanj. Hišni gospodarji večjidel odpovedujejo, ker so najemniki neredni plačniki, ker so ostajali celo po 6 mesecev dolžni najemnino, odpovedano pa je bilo strankam tudi stanovanje zaradi kršitve hišnega reda, ker so se stranke hudo prepirale in tožarile. Nekemu revežu pa je hišni gospodar odpovedal, ker mu ni mogel takoj do 5. v mesecu plačati celotne stanarine in ga je hotel sodnijsko na cesto vreči kar na državni praznik.

Še za december je bilo odpovedano 21 strankam, za januar 37, za februar 9 in za takoj 10 najemnikom. Nekaj odpovedi se nanaša na marec, april in maj. Odpovedanih je dalje 8 obrtnih in drugih lokalov. Mnogi najemniki so ugovarjali sodni odpovedi ter bo prihodnje dni več razprav o teh odpovedih.

Prav sodne obravnave o odpovedih razkrivajo žalostno socialno sliko o bednem življenju nekaterih družin. Nekje ob nabrežju stanuje družina. Oče je brez posla, poleti je zaslužil v svoji stroki kakega kovača, sedaj pa nič. Njegova žena se po cele noči muči z nočnim delom. Umiva v neki ljubljanski kavarni posodo od večera pozno v jutro. Hraniti pa morata 7 otročičkov. Prišla je nesreča in nista mogla plačati stanovanja. Gospodar je po svojem brezsrčnem pooblaščencu sodno odpovedal skromno stanovanje. Mož se je obrnil na pristojnega sodnika. Vlogo je napisal z okorno roko. Prosil je sodišče za zaščito. Pisal je: »Bi prosil slavno sodišče, da me nekoliko ščiti in omili to zadevo, ker ta dva zakasnela obroka — ubogi mož je ostal dolžan 400 Din — bom tudi plačal prej ko bo mogoče, ker v teh usodepolnih dneh se ni nič zaslužilo, komaj za malo pičle hrane za te moje uboge ljubljenčke.«

Sodnik je razpisal ustno razpravo. Podala je vso socijalno bedo. Sodnik je skušal preprositi gospodarja, da zadevo nekoliko omili. Ni pomagalo. Bil je pač ubogi revež obsojen, da mora 15 dni po pravomočnosti sodbe izprazniti stanovanje. Družini prav za novo leto grozi deložacija. Oče in mati se pošteno mučita, da bi preživela gladne otročiče, toda socialne in gospodarske stiske ju gonijo na cesto. Oba roditelja drugače pošteno delata in se preživljata s trdim dnevnim delom, ne zatekata se k raznim dobrodelnim in socijalnim ustanovam za podporo.

⊙ **Opozorilo!** Predstojništvo Lichtenturnovega zavoda vljudno opozarja cenjeno občinstvo, da ni poverilo nobeni osebi zbiranja dobitkov, prispevkov itd. za »Miklavža« oziroma »božičnico«. Osebo, mlajšo damo, ki nadleguje v zlorabi imena zavoda — stranke v Ljubljani, prosimo, naznanite policiji.

⊙ **Prešernov večer na Trnovskem odru.** Drevi ob 8 bo začel Trnovski oder svoje redne dramatsko-prosvetne večere, ki jih bo prirejal poleg svojih rednih dramskih uprizoritev z namenom, da svoje občinstvo seznani tudi z življenjem in delovanjem dramatskih in drugih pisateljev. Če je začel te prireditve prav s Prešernovim večerom, je storil to zato, ker se je hotel najprej pokloniti spominu največjega slovenskega pesnika in predstaviti svojemu občinstvu v glavnih črtah njegovo življenje in njegove klasične pesmi, ki so slovensko literaturo postavile ob bok največjim delom svetovnih pesnikov. Na sporedu je petje Prešernovih pesmi, recitiranje njegovih del in kratek govor o njegovem pomenu v našem kulturnem razvoju. Vstopnine ni, da se omogoči vstop slehernemu ljubitelju kulture. Za kritje stroškov se bodo pa pobirali prostovoljni prispevki.

⊙ **Realne eksekucije v novembru.** Zemljiška knjiga okrajnega sodišča v Ljubljani je novembra zaznamovala 94 realnih eksekucij za celotno vsoto 714.928 Din. S prisilno vknjižbo so bili intabulirani najrazličnejši zneski, v prvi vrsti davčni zaostanki in neplačani prispevki OUZD, ki jih je terjal od raznih mojstrov-obrtnikov, ki imajo malo domačijo v okolici a preživljajo sedaj najhujše stiske in težave. Intabulirani so bili prav nizki zneski, tako terjatev za 58 in 92 Din, pa tudi visoki za 172.000 Din in še višji. V zemljiški knjigi se odraža prav markantno naša gospodarska stiska. Tako je prišla v urad mlajša ženska in prosila, da ji pojasnijo, kakšno je stanje posestva njenega moža. Pa je pripomnil neki mož: »Težko bo šlo, draga moja! Vse bo vrag vzel. Oče je šel okrog po svetu. Mati reva pa ne zmore.
Pri 19 posestvih je bilo zaznamovano dražbeno postopanje za 423.710 Din, pri 9 posestvih pa prisilna uprava za skupaj 195.498 Din.

⊙ **Urejevanje nabrežij Grubarjevega prekopa.** Delavci mestne vrtnarije sedaj urejujejo nabrežje Grubarjevega prekopa od Karlovškega mostu navzdol. To nabrežje je bilo precej zapuščeno ter je gost plevel oviral razvoj grmičevja, ki je za vzdrževanje nabrežja potrebno. Delavci odstranjujejo plevel in čistijo grmovje ter nasajajo novo.

⊙ **Zaslišavanje Planinškove.** Policija še vedno zaslišuje Frančiško Planinškovo, ki je v Zgornji Šiški umorila zidarja Ivana Štruklja. Planinškova je pri zaslišavanju izredno mirna, skoraj kakor z duhom odsotna od stvari. Pripoveduje, da je bil Štrukelj z njo zelo surov in neprijazen, da ji ni dajal denarja, zahteval pa je od nje hrano in tako dalje. Zlasti baje pokojnik ni mogel videti njenega otroka ter je vedno zahteval, naj otroka vrne očetu. Ona pa se od otroka ni mogla ločiti. To je tudi privedlo do strašnega dejanja, ko je ponovno v nedeljo zjutraj zabavljal zoper otroka. Policija je zaslišala tudi moža Planinškove, ki je zaposlen v Št. Vidu. Mož je povedal, da je bila Planinškova v zakonu neznosna, ker je pogosto vzkipela in se večkrat silovito razburjala. Planinškova pa trdi nasprotno, da je nesrečo v zakonu zakrivil mož. Policija izroči Planinškovo danes zjutraj sodišču.

⊙ **Kličite telefon 34-21** za nujna elektropopravila, podjetje Havliček Fran, Sv. Petra c. 5.

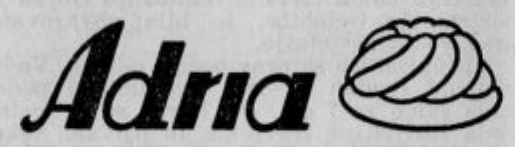

prašek je boljši

Kupuj domače blago!

Podivjanci...

Ljubljana je nekdaj slovela kot mesto prav prijaznih, uljudnih, dobrih in veselih ljudi in ni v tem oziru prav nič zaostajala n. pr. za Dunajem. Ljudje so se prijazno pozdravljali na ulicah, sedeli so skupaj v javnih lokalih in se lepo in mirno med seboj pogovarjali in navadno tudi rekli kakšno »debelo«, toda nikdar ne surovo. Ljubljana je bila olikana.

Danes je to žalibog precej drugače. Mirnih in lepih pogovorov ni več med nami, ampak same take »nastope« mora gledati človek, da se mu vse zagnusi. S takimi »finimi« nastopi hoče zlasti povojni svet »imponirati«. Nekdaj so ljudje drug drugemu imponirali z oliko in s prijaznostjo, danes pa se moraš v vsakega človeka, ki ga srečaš na ulici, surovo zaleteti, v javnih lokalih moraš osobje »hruliti« in grdo ali »nizko« moraš gledati izpod čela, če hočeš »imponirati«!

Zunanja surovost, ki se kaže v manirah, pa izvira iz srčne surovosti, ki ne pozna nobenega spoštovanja več pred človekom in njegovo notranjo vrednostjo, ampak pozna samo »rešpekt« pred polno mošnjo (večinoma prisleparjenega ali pa naveriženega) denarja — to imej, pa boš nekaj veljal, čeprav samo pri neotesancih.

Najbolj žalostno pa je, da take neotesane sirovine uživajo največji ugled pri velikem delu ljubljanskega ženstva, ki kar očitno kaže svoje »navdušenje« za te čudne kanalije, ki jih imenuje celo »fejst fante«; toliko bolj »fejst«, kolikor večje živine in kolikor hujši podivjanci so.

Pravijo, da je bilo nekako tako tudi po drugih (tudi velikih) mestih, n. pr. na Dunaju. Tudi tam se je razbohotila brezmejna sirovost, ki pa ni trajala večno. Velemestni in olikani ljudje so se kmalu naveličali tuljenja in »hrulacij« in so podivjance izključili iz svoje družbe in pognali tja, kamor spadajo. V velemestih vladajo danes zopet dobre manire in olika.!

Kako dolgo bomo čakali še na povratek dobrih manir v — podivjani Ljubljani?

Nemci zdravijo sklerozo in njene posledice z jodom — Francozi s koloidnim kremikom (silicijem) - Angleži z manganom in magnezijem — Homeopati s teškimi kovinami in jodom. Katera metoda je najboljša?

RADENSKA!

Ker RADENSKA je edina naravna voda cele Jugoslavije, v kateri se nahajajo: jod, koloidni kremik, mangan, magnezij in težke kovine Ako se bližate petdesetemu letu, ali ako ste iz rodbine, katera je nagnjena k sklerozi, morate piti

RADENSKO!

Mariborske vesti:

Mariborska Mestna hranilnica

Maribor, 18. decembra.

V poročilu o zadnji seji občinskega sveta mariborskega smo omenjali predlog devetnajsterih mestnih svetnikov, naj bi se izvolil čimprej ožji odbor, ki bi temeljito proučil vprašanje likvidnosti Mestne hranilnice mariborske ter predložil občinskemu svetu primerne predloge za ureditev sedanjih težkih denarnih razmer pri tem zavodu. Poročali smo tudi, da je mestni načelnik odredil, da se razpravlja o predlogu na tajni seji, in da potem ni prišlo do izvolitve omenjenega odbora. Mariborsko javnost, ki spremlja vse pojave občinskega življenja z živim interesom, bo gotovo zanimalo, kako je z Mestno hranilnico. Stvar je sledeča:

Vse naše gospodarsko življenje trpi od leta do leta bolj radi pomanjkanja denarja. To pomanjkanje postaja vedno nevarnejše in je že kupno moč občinstva in promet pridobitnih krogov stisnilo na minimum. Izrabiti se mora tedaj vsako možno in dopustno sredstvo, da se sedanja mizerija na denarnem trgu vsaj nekoliko omili.

V tem pogledu bi mogla mariborska Mestna hranilnica mnogo storiti. Žal pa njen položaj ni nič boljši, kakor ostalih denarnih zavodov, ki vsi skoraj le v najnujnejših slučajih morejo zadovoljiti svoje vlagatelje. To stanje traja že nekaj let in izgubljajo tako hranilnice svoj pravi namen. Mestni hranilnici bi bilo treba zato pomagati do gotovine, da bi mogla zadovoljiti vsaj najnujnejšim potrebam. Upravni odbor, ravnateljstvo in uradništvo se trudi za zboljšanje razmer pri zavodu, toda vsak trud je zaman, če se hranilnici ne more pomagati do gotovine. Saj so hranilne vloge padle od 131 milijonov v l. 1930 na 90 milijonov danes. Odplačila na hipotečna posojila so le malenkostna in ne zadostujejo niti za najnujnejša dnevna odplačila. Zato je škoda, da mestna občina mariborska ne stori tega, kar bi morala, da dvigne likvidnost svojega zavoda.

Nasprotno pa dokazujejo letna poročila Mestne hranilnice mariborske, da so prejšnja občinska poglavarstva posvečala temu zavodu mnogo pažnje, skrbi in intenzivnega dela, in je potem tudi občina imela od zavoda neprecenljive koristi.

Mestna občina zagrebška je znala svoji hranilnici preskrbeti denarna sredstva, ravnotako ljubljanska. Razmišljati je treba, ali se ne bi dalo to urediti tudi v Mariboru. Po našem mnenju je dolžnost občine, da nujno pripomore hranilnici do sredstev, ki bodo omogočila zopet normalno poslovanje zavoda in dvignila med prebivalstvom zaupanje vanj. Mestna občina jamči za likvidnost zavoda z vsem svojim premoženjem in vso svojo davčno močjo in je zato v njenem eminentnem interesu, da se razmere pri hranilnici čimprej normalizirajo, da bo zopet mogoče uporabljati dobiček hranilnice za gospodarske in socialne potrebe, kakor to predvidevajo hranilnična pravila. Mestna hranilnica mora priti čimprej do večjih denarnih sredstev, da si zasigura obstoj in napredek ter pridobi prejšnje zaupanje in veljavo, da bo zopet v ponos in korist mestu in okolici.

Na kak način bi se dosegla likvidnost zavoda? Nekaj predlogov: 1. Mestna občina, ki dolguje Mestni hranilnici 32 milijonov dinarjev, naj vsaj polovico (15 milijonov) dolga vrne. Mestna občina naj v te svrhe dobi po vzoru Zagreba in Skoplja dolgoročno posojilo pri Hipotekarni banki.

2. Ves denarni promet mestne občine naj se vrši izključno potom Mestne hranilnice (tako prakticira belgrajska občina in se je to zelo obneslo).

3. Vse naložbe in depoziti mestne občine, ki se nahajajo pri raznih denarnih zavodih, naj se takoj izročijo Mestni hranilnici.

☐ **Visok obisk.** V ponedeljek in torek se je mudil v Mariboru ljubljanski knezoškof g. dr. Rožman. Razgovarjal se je z lavantinskim vladikom dr. Tomažičem o organizaciji vsedržavnega evharističnega kongresa v lavantinski škofiji. Visoki gost se je včeraj vrnil v Ljubljano.

☐ **V zavodu šolskih sester** bo danes in v petek vsakokrat ob 16 (4) božičnica. Spored: Pozdrav in zahvala »Po snegu mali Jezus gre« — prizorček z deklamacijo, »Božič v zimskem gozdu«, otroška igrica; »Tiburška Sibila«, božični igrokaz v enem dejanju in v petek razdelitev božičnih daril. Prostovoljni prispevki so namenjeni za revne učenke.

☐ **Gospodarstvo in izpremenba uvoznine.** V gospodarskih krogih je povzročil načrt za izpremembo uvoznine v Mariboru, ki smo ga objavili včeraj, izredno zanimanje. Številne gospodarske organizacije bodo načrt proučile ter predložile svoje predloge mestnemu načelstvu.

☐ **Stanovalci Ferkove ulice** se tudi priporočajo mestnemu načelstvu, da jim privošči vsaj eno cestno svetilko, da bodo mogli v temnih nočeh brez nesreč do doma.

☐ **SSK Maraton.** Sestanek vseh zimskih sportnikov v petek, 21. dec. ob 20 v bufetu dvorane v Zadružni gospodarski banki. Za načelnika zimsko-sportne sekcije je bil kooptiran Franc Kebrič.

☐ **Radi telefonskega prenosa** so v naših včerajšnjih poročilih o mariborskem mestnem proračunu in izpremembi uvoznine nekatere napake, ki jih bomo korigirali v poročilu o proračunski razpravi.

☐ **Reke naraščajo.** Neprestano deževje je spravilo tudi Dravo visoko nad normalno stanje. Močno je zlasti narastla v noči od ponedeljka na torek ter prinaša sedaj cele sklade lesa. Močno so narastle tudi reke v okolici ter se po nekod že razlivajo.

☐ **Mariborske pekarne** obveščajo občinstvo, da bodo pekle kruh v nedeljo in ponedeljek pred božičem.

☐ **Pošta na licitaciji.** Dne 31. decembra se bo oddala na licitaciji poštna vožnja v Mariboru (4 konji, 4 vozniki) za dobo enega leta od 1. febr. 1935. Dražba se vrši od 85.000 Din navzdol.

☐ **Previdni Mariborci...** Ko so se zadnje čase širile razne vznemirljive vesti po Mariboru, so se začeli nekateri mariborski petični krogi živahno zanimati za zemljišča na Pohorju. Res so pretekle dni napravili več zemljiških transakcij na Pohorju in kupci so sami Mariborčani. Baje iz same previdnosti, prav za prav strahu — ker bi bilo menda na Pohorju varnejše. Nekateri imajo kar načrte za podzemeljska skrivališča na pohorskih vrhovih.

☐ **Nesrečen strel.** Upokojeni orožnik Gustav Novak iz Drobtincev je imel v svoji viničariji v Grabah kot najemnino Rozo Bonaforte. K tej se je pa proti Novakovi volji priselil Alojz Rek. Posledica so bili prepiri in spori, ki so se končali tako, da je prišel Novak v Grabe ter snel s hišice hišna vrata in jih odnesel s seboj. Rek je šel za njim, spotoma je prišlo zopet do prepira in končno je Novak potegnil za samokres ter ustrelil proti Reku. Prvič ga ni zadel. Rek mu je obrnil hrbet ter se rogal njegovi strelski umetnosti. V drugo je počil strel in Rek je padel, zadet v glavo. V mariborski bolnišnici so mu jedva rešili življenje, ostale pa so trajne posledice kot delna ohromelost. Novak se je včeraj zagovarjal radi nesrečnega strela pred malim senatom v Mariboru. Obsojen je bil na 10 mesecev zapora.

☐ **Lep uspeh policije.** Tri svedrovce, ki so izvršili vlom v trgovino Kovač in verjetno tudi ostale vlome v zadnjem času, že imajo na policiji in od vseh strani tudi že priznanja. So to 22-letni trg. pomočnik Andrej Štrukelj, 23-letni delavcev Franc Pianecki in 22letni kamnosek Miroslav Šabec, vsi trije brezposelni begunci iz Primorja. Našli so pri njih še nekaj blaga in drobiža, ostalo so pa umeli spraviti že v denar.

☐ **Polenovko sveže namočeno dobite dnevno v trgovini Josip Skaza, Glavni trg 14, rotovž.**

Ptuj

Zaprisega vojaških obveznikov v Ptuju. V nedeljo, dne 16. t. m. se je v Ptuju zbrala ogromna množica vojaških obveznikov iz ptujskega okraja, da priseže novemu vladarju Nj. Vel. kralju Petru II. Zaprisegi je prisostvoval mestni poveljnik major Manojlović s celotnim častniškim zborom in častna četa. Pred zaprisego je bila služba božja, ki jo je ob spremstvu ptujske mestne godbe daroval gvardijan oo. kapucinov p. Jožef Lapuh. Po službi božji je p. Jožef imel lep govor na navzoče, v katerem je naglasil pomen zaprisege. Po izvršeni zaprisegi pa je imel major Manojlović pomemben domoljuben nagovor na zbrane vojaške obveznike.

Iz Vranskega kota

Stiska, stiska, stiska... Tako odmeva po vsem vranskem kotu dan za dnem. Hmelj je po večini prodan, precej pa ga je še ostalo, ker ni bilo kupcev. Mnogo trgovcev, ki so prejšnja leta hmelj kupovali, je letos sploh nakup opustilo, ker niso dobili nobenih naročil. Zlasti je izostalo veliko naročil iz Nemčije. Najbolj srečni so bili še tisti, k' so ga prodali takoj v začetku in niso čakali na »izreden dvig« cen, ki so ga nekateri napovedovali. Ti so še s prodajo vsaj za silo odrezali, četudi cena ni bila posebno visoka. Vendar pa je denar naglo splahnel kakor kafra. Niti za davke ni hmelj letos vrgel dovolj. Kje so pa druge potrebščine in pridelovalni stroški? Zato je razumljivo, da gledajo ljudje z veliko skrbjo v bodočnost.

Kulturni obzornik

Komorni koncert v Filharmoniji

Tesno postane človeku, ko mora primerjajoč tuje glasbeno kulturno življenje z našim, ugotoviti, da vlada pri nas v tem pogledu silna revščina, in da to stanje v zadnjih letih ne-le ne kaže nobenega vzpona navzgor, temveč še celo stalno pada. To kaže po eni strani naše operno življenje zlasti v zadnjem času, v mnogo bolj obupni meri pa koncertno življenje. Saj v letošnji sezoni kljub temu, da se vzpenja že proti vrhu, nismo imeli še nobenega koncerta, ki bi po svoji izključni umetniški vrednosti dosegel gladino visoke umetniške izoblikovanosti. — Razumljivo tedaj, da je v to občutje bornosti prijetno posegel in izzval toliko bolj ugoden učinek komorni koncert klavirskega tria, ki so ga priredili trije slovenski mladi umetniki: Marjan Lipovšek (klaver), Karlo Rupel (violina) in Bogomir Leskovic (violoncello), in ki je po svoji osnovi segel do resne umetniške gladine.

Koncert je obsegal tri skladbe: Čajkovskega Trio v a-molu I., Ravelov Trio v 4 stavkih in Turinov Trio v 3 stavkih. Tedaj se je gibalo stilno občutje v romantičnem pojmovanju in izhodno iz njega v impresionistični smeri z različno poudarjenostjo njenih sestavin, ki so: v individualni samovoljnosti razrahljana forma, čutno poudarjeno prelivanje barvitih sozvočij, ritmična neuravnovešenost, stopnjevana kontrastnost in v vsem neka odmaknjenost z realnih tal proti atmosferičnosti. Če je Čajkovski tipičen zastopnik rusko barvane romantike, stopa Ravel še po Debussyjevih stopinjah, dasiravno se od njega dovolj poudarjeno odklanja že proti realizmu, kar mu narekuje večjo formalno trdnost, ritmično ustaljenost in poudarjenost v liniji; dokazal je to tretji in morda najjačji stavek njegovega Tria »Passacaille«. Turina je španski tvorec nekako prav omenjene smeri, a daleko ne tako močan v izrazu. Ni mu mogoče odreči duhovitosti v glasbenih domislekih, ki so svojstveni in mikavno iznajdeni, toda celota vseh teh njegovih glasbenih misli pogreša jasne in dovolj napete arhitektonske strukture, kar deluje prešibko za polno prepričevalnost in zato to delo ne more dobiti pristanka za uvrstitev v ta spored brez pomislekov.

Kot že rečeno, so izvajavci dokazali v svojem podajanju resno umetniško poglobljenost. Človeka prevzame, ko pri poslušanju sproti ugotavlja, da za tako pojmovanim in tako izdelanim prednašanjem stoji že visok estetski okus in prirojena muzikalnost, ki pomaga prav prodirati v tajne posebej skladateljevega glasbenega doživljanja in tudi muzikalnega dogajanja na sploh. Zato je v celotnem prerezu zapustil koncert vtisk na resni umetniški gladini stoječega glasbenega dogodka, kar je treba zlasti v našem domačem koncertnem življenju podčrtati. — Pod strožjim merilom pa se utegne pokazati še nekaj nedokončne uravnovešenosti med podano in idealno reproduktivno izoblikovanostjo. Romantična svojstvenost zahteva po svoji značilnosti močnega čuvstvenega podoživljanja, ker je prav v napeti čuvstvenosti glavna črta njene karakteristike. Tako je Čajkovskij precej pogrešal prav takih notranjih zaletov, ki naj bi se javljali v raztegnjeni širini melodičnih prelivanj in v polni iskrenosti sozvočij. V resnici pa je v tem smislu vsebovalo podajanje njegove glasbe neko zastavljenost in salonsko suhoto, kar jo je nekoliko odmaknilo od njene prave stilnosti in tudi učinek ni bil popoln vsled nedostatka njene glavne in najbolj učinkovite svojstvenosti. Mogoče je zavrtje prav te notranje sile tudi v ostalih skladbah (ki jim je deloma samim po sebi še vedno lastna), zapustilo koncertu celoten vtisk nekoliko preveč akademske preciznosti. Prav slednja pa je imela v sebi zaključena veliko vrednost. Zlasti Ravel zahteva izredne tehnične sposobnosti in to nedeljeno v vseh instrumentih, katerih partije vsebujejo virtuozno postavljenost. In če so izvajavci to tako obvladali, je znak, da so mojstri na svojih instrumentih, neglede na različnost notranje intenzitete posameznikov. (Slednja je pač najjačje izravnana pri pianistu in bi bilo prav, da bi se nam čim preje predstavil tudi z lastnim koncertom). Če dodam, da bi si človek želel v prihodnjem koncertu slišati še druge, manj mehkužne skladbe, pa s tem nočem zmanjševati resne umetniške vrednosti danega koncerta.

Publike je pri tej komorni prireditvi bilo še dovolj. Pri tej priliki bi rad omenil, da izgovarjanje marsikakšnega sposobnega reproduktivnega umetnika, ki se boji prirediti koncert, češ, da ne bo občinstva, ni vedno umestno. Na eni strani se moramo zavedati, da ima konservatorij, kot naša centralna glasbena institucija, dolžnost do vse skupnosti in da morajo v njem koncentrirane sile prehajati zopet nazaj v skupnost in ne ostajati in se izživljati zaprte v njem samem. Po drugi strani pa si je treba občinstvo privzgojiti in ga tako pridobiti zase s trajnim trdim delom, h kateremu morajo seve svoje pridejati tudi oblastniki, ki vodijo materialno in tehnično stran naših glasbenih institucij (Filharmonija, koncertna poslovalnica). Prepričan sem, da bi se s trdim, v to stran zastavljenim vztrajnim delom, moglo naše koncertno življenje občutno dvigniti in enkrat doseči tisti nivô, ki bi bil naši splošni kulturi vsaj enakovreden. V. U.

★

še Vombergerjeva »Vrnitev« v Kranju. — V št. 281. z dne 12. dec. t. l. je izšlo neko poročilo o uprizoritvi Vombergarjeve »Vrnitve« na ljudskem odru v Kranju pod gornjim naslovom; poročilo, pravim, ker kritika to ne more biti. Delo je bilo napisano pred dvemi leti; takrat je izšla v »Slovencu« stvarna in oderska ocena, ki je bila pozitivna. Svetonočna prigoda je to in ljudska igra, drugega menda tudi pisatelj ni nameraval. Tako so jo razumeli tudi številni domači odri, ki so jo igrali, tako tudi inozemstvo — prevedena je že v češčino in slovaščino. Tako jo je razumel tudi režiser kranjskega odra, sicer bi je ne bil vzel v repertoir. Delo je močno učinkovalo na kranjskem odru, tako beremo tudi v tem poročilu.

Do tu vse v redu. V redu je tudi, da »kritik« poudari negativni del in neodrske stvari. Toda, žal, on pri tem ni ostal. Lotil se je, na njemu čisto svojevrsten način, tudi avtorja. Da je imel s prejšnjim delom »Vodo« »srečo« (imeti srečo je toliko, kakor da je delo ničvredno!), tako moralno in g m o t n o (kot da je pri nas kdo ob literaturi obogatel!). »Kritik dalje govori (to čisto osebno!), da mu je p r e n a g l j e n o s t in slava ob prvencu »Voda« škodovala. (»Vrnitev« je bila v konceptu napisana že nekaj let pred »Vodo«!). Vse je napisano s takimi očetovskimi in pokrovitelj skimi izrazi, kakor se kritiki nikjer na svetu ne izražajo! Tako poročilo (kritika mora g r a d i t i!) ne koristi ne avtorju, ne občinstvu, ker poročilo v drugem delu pobija vse, kar je v prvem argumentiralo kot slabo. Omenjeno poročilo bo ostalo zgled, kakšna naj ne bo naša literarna kritika, če naj še zasluži to ime! I. B.

Požar na železniški progi

Med Pragerskim in Račami zgorel vagon sena

Maribor, 18. decembra.

Na železniški progi med Pragerskim in Račami, kjer je v poletju zgorel italijanski vagon jute, so imeli sedaj nov požar. Plameni so zajeli vagon sena ter ga upepeljili do železnega ogrodja in le par ogorelih desk je še ostalo. Požar je nastal dopoldne ob 10.51 na tovornem vlaku št. 42. Vnel se je vagon, natovorjen s senom ter naslovljen na garnizijsko upravo v Mariboru. Odposlala ga je Dravska intendantura iz Rečice na Hrvatskem. Ko je vlakospremno osebje opazilo nekako v sredini med obema postajama dim, ki se je začel valiti iz vagona, je strojevodja pospešil vožnjo. To je sicer povzročilo, da se je ogenj še hitreje razpihal, zato je pa tudi ostali tovor prišel preje izven nevarnosti. Na postaji Rače so hitro goreči del vlaka odklopili, vagon porinili na stranski tir in že naskočili plamene najprej železničarji in delavci, potem pa še gasilci iz Rač, ki so naglo prihiteli z motorko na pomoč. Silovitemu ognju, ki je bil po ogromnem stebru črnega dima viden daleč na okoli, dolgo niso mogli do živega. Nazadnje so plameni pod močnimi curki vode omagali. Zgorelo je okoli tri četrtine tovora, ostanek pa je skoro neraben, močno poškodovan je vagon, ker so zgoreli leseni deli, in škoda je prav znatna. Požar je povzročila najbrže iskra, ki je odletela iz lokomotive ter se je ujela med balami suhega sena.

Poizkusite odlično
CIMEAN
ZOBNO KREMO in USTNO VODO

Kaj pravite?

Dandanes opazujemo po vsem svetu zanimiv pojav, kako se ruši stari gospodarski in politični liberalizem in se vedno bolj umika novi stanovski ureditvi držav.

Nekateri ljudje trdé, da je to napredek; drugi zopet pa pravijo, da je to silovit »padec nazaj« v »temno in mračno« srednjeveško cehovstvo.

Ne mislimo tukaj preiskovati, kdo ima prav; pripomniti hočemo le, da pozna politična in kulturna zgodovina mnogo takih »padcev nazaj«.

Tak »padec nazaj« zahteva tudi neka naša nova skupina nacionalnih ljudi, kakor se sami imenujejo; 'včerajšnji »Slovenec« poroča o tej skupini, »da bo ljudstvo ... vršilo nadzorstvo nad državno upravo potom državnega zastopstva, ki mora biti izraz s t a n o v s k e ureditve ...«

Oj ti nesrečni srednji vek!

Kaj pa pravite vi, g. urednik, na to: Če se je začela že najbolj razvita naravoslovska znanost (zdravstvo) ozirati celo na stari vek, zakaj naj bi bilo potem nekaj sramotnega, če bi se tudi moderna, baje na naravoslovnih spoznanjih temelječa vzgoja, nekoliko ozrla na stare čase, ko so ljudje tudi poznali zločince in pokvarjence in izprijence, a vendar ne toliko kakor dandanes?

Ali ne mislite tudi vi, g. urednik, da bo najbolje držati se gesla: Kar nazaj!? Ali je to res nekaj tako hudega in sramotnega, če se popotnik, ki zgreši v neznanem kraju pravo pot, vrne na znano izhodišče in od tam išče novo, boljšo pot?

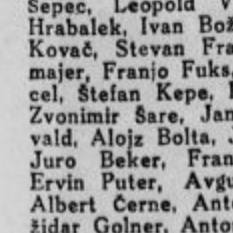

Ali si želite ohraniti mladost?
Tedaj morate piti redno
Rogaško slatino
»Tempel«, ker Vam ta čisti organizem vseh strupenih naslag, ki povzročajo prerano staranje.

Koledar

Sreda, 19. decembra: Kvaterna sreda. Urban V., papež; Favsta.

Osebne vesti

= **Napredovali so v čin rezervnega podporočnika** pehotni naredniki-dijaki Adolf Karius, Jožef Senica, Vladislav Vasič, Franjo Herman, Oskar Vajnberger, Ivan Vrabec, Franjo Kocjančič, Mihael Aldan, Leopold Rijavec, Franc Habe, Božidar Cikota, Peter Šefer, Gabrijel Žemlja, Maksimilijan Otrin, Valentin Zupan, Miloš Došljak, Otmar Potrč, Boris Rajh, Viljem Koren, Feodor Slani, Peter Aranicki, Emil Fridman, Filip Smolčič, Jožef Kmetec, Ivan Javornik, Marton Paška, Dragoljub Martič, Jože Pleša, Rudolf Goršek, Henrik Čamernik, Josip Epert, Vinko Helman, Pero Stupar, Karel Prah, Jožef Vesenjak, Ivan Dajč, Leo Pretner, Josip Goričar, Ivan Somun, Franjo Feldhamer, Dalibor — Karlo Hodovski, Ludvik Gabrovšek, Karol Štrubelj, Zvonko Gaži, Andrej Honko, Franjo Zupanc, Anton Horvat, Krešimir Brand, Jožef Košorok, Mihael Leder, Dragotin Frandl, Josip Sušič, Viktor Detling, Franc Lipovec, Franjo Novosel, Josip Kalca, Karol Vagner, Jurij Štante, Vid Ivanušec, Josip Herf, Oskar Tominec, Ivan Valoder, Ivan Šoštarič, Filip Knizel, Srboljub Oblak, Josip Krimer, Andrej Oreger, Arpad Bokor, Josip Konič, Matija Ivanič, Franjo Kuštrak, Štefan Kacun, Milan — Dragutin Krpan, Nikolaj Raguž, Anton Trdan, Drago Černe, Koloman Frenkel, Josip Martinis, Karlo Hercog, Friderik Janda, Milan Kovačič, Ivan Jerne, Vekoslav Marot, Jožef Kert, Bogomir Pirc, Jurij Bolanča, Friderik Celder, Josip Benič, Konrad Sodin, Branko Barački, Otmar Križ, Dezider Santo, Renat Hauserlmajer, Ljudevit Šak, Nikolaj Sekula, Alojz Kocmur, Hinko Fridrih, Franjo Ličof, Stanko Ježek, Josip Janko, Janez Rozman, Vekoslav Španiček, Josip Sutlar, Feliks Naglič, Branko Šur, Zlatko Radej, Vladimir Pihler, Ivan Frelih, Ladislav Hiršzon, Rudolf Petričec, Marjan Hers, Leon Sandel, Ivo Biskup, Evgen — Ivan Glumpold, Jožef Črnilec, Cvetko Škalec, Ivan Rihar, Alojzij Šepec, Leopold Vandekar, Evgen Takač, Ivan Hrabalek, Ivan Božičevič, Feodor Škrinjar, Štefan Kovač, Stevan Frajt, Franc Zupan, Alojz Adelmajer, Franjo Fuks, Ljudevit Kneževič, Peter Hecel, Štefan Kepe, Lado Bergel, Karel Haberman, Zvonimir Šare, Janez Herga, Karel Ernest Grinvald, Alojz Bolta, Josip Štefanec, Bojan Ribnikar, Juro Beker, Franc Veber, Vekoslav Medved, Ervin Puter, Avgust Praprotnik, Darij Lapajne, Albert Černe, Anton Kovač, Stevan Brihta, Božidar Golner, Anton Kincel, Makso Horvat, Peter Beker, Milan Možina, Milan Šmata, Ferdinand Pleteršek, Valetin Kalan, Karol Ulaga, Oto Hrastnik, Oskar Spaček, Stanislav Cvigler, Andrej Žmavc, Mirko Ivanek, Filip Bonačič, Ivan Mlinarič, Ivan Ferič, Franjo Beg, Vladimir Benuti, Franjo Vanjur, Dragotin Tepeš, Ferenc Šultes, Rudolf Volk, Gustav Sloboda, Mirko Kraus, Viktor Šinkovec in Ivan Perkučin. (Nadaljevanje sledi.)

Ostale vesti

— **Zborovanje Slomškove družbe.** Dne 27. decembra t. l. bo imela Slomškova družba svoje običajno božično zborovanje. Na dnevnem redu bosta 2 predavanji. Prvo: »Kako daleč smo v kulturi«, drugo: »Evharistični kongresi v besedi in sliki.« Prvo mora zanimati vsakega slov. inteligenta, drugo vsakega zavednega katoličana. Zborovanje se bo vršilo v Unionski verandni dvorani. Najprej vabimo zborovalce k sv. maši, ki bo ob 9 v frančiškanski cerkvi, nato pa k zborovanju v Union. K obilni udeležbi vabimo vse, ki še kaj dajo na idealna duhovna stremljenja.

— **Železniške legitimacije državnih upokojencev.** Državni upokojenci, katerim izplačuje pokojnino dravska finančna direkcija v Ljubljani, naj ji pošljejo svoje legitimacije do 10. jan. 1935 zaradi podaljšanja veljavnosti za leto 1935. Za izdajo novih železniških legitimacij morajo upokojenci poslati izrabljeno železniško legitimacijo in novo sliko v velikosti 6×10 cm, s čitljivim podpisom na hrbtu. Poleg tega je treba poslati za stroške po 10 Din za vsako legitimacijo, in sicer s položnico za čekovni račun dravske finančne direkcije št. 10.011. Položnice se dobe pri vseh davčnih upravah po 25 par. Kolkov in znamk po 10 Din direkcija ne bo sprejemala.

— **Gospodinjska šola v Guštanju.** V četrtek, dne 20. dec. se v Guštanju ponovno otvori gospodinjsko nadaljevalna šola. Tečaj bo vodila gdč. Konečnik Zofija, otroška vrtnarica v Guštanju. Upamo, da bo udeležba zadovoljiva.

— **Prepovedan tisk.** Z odlokom ministrstva za notranje zadeve je prepovedano uvažati v našo državo in razširjati v njej list »Sonntagspost«, ki izhaja v nemškem jeziku v Chicagu.

— **Izredna lovska sreča.** V revir logaških lovcev je zašel lep častitljiv gams s svojo družico. Znan logaški lovec Jakob Maček je v zasedi čakal na gorsko lisico, ko priskakljata mimo triglavska ubežnika. G. Maček nastavi, pomeri, sproži — prvi strel zadene. Samica obleži, gams prestrašen gleda. Gosp. Maček drugič pomeri, sproži in zadene. Gams pade. Izredni lovski sreči iskreno čestitamo. Lepa eksemplarja se vidita pri g. Mačku in bosta krasila lovsko sobo v Prosvetnem društvu v Dol. Logatcu.

— **Slovenski Miklavžev večer v Zagrebu,** ki ga je priredila Narodna knjižnica in čitalnica, je nad vse lepo uspel. Posebno so bili na tem večeru presenečeni revni slovenski otroci, katerim je društvo podarilo mnogo praktičnih stvari in jih nato pogostilo. — Društvo priredi 23. dec. Božični večer za revne otroke, pa prosimo članstvo, da podpre to dobrodelno stvar.

— **Narodna knjižnica in čitalnica v Zagrebu,** Kraljice Marije ulica 3, priredi v sredo, 19. dec. društveni sestanek, na katerem bo predaval gosp. vseuč. prof. dr. Ramiro Bujas »O okultizmu« (s projekcijami). Začetek ob pol 21. Gostje dobrodošli.

— **Pri težkočah v želodcu in črevih,** pomanjkanju slasti, lenivem odvajanju, napenjanju, gorečici, pehanju, tesnobnosti, bolečinah v čelu, nagnjenju k bljuvanju povzroči 1 do 2 čaši naravne **»Franz-Josef«** grenčice temeljito čiščenje prebavil. Izjave bolnišnic dokazujejo, da **»Franz-Josef«** vodo radi jemljo celo težko bolni, in da se dosežejo z njo veliki uspehi.

— **Adresar učiteljev** in šolstva ter prosvetnih in kulturnih ustanov v dravski banovini. 1934. cena 68 Din. Naroča se tudi v Jugoslovanski knjigarni v Ljubljani. Ta imenik celokupnega učiteljskega stanu je prepotreben pripomoček vsem, ki iščejo potrebnih podatkov — od učiteljev, profesorjev itd., krajevnih ali osebnih. Stalež obsega najprvo najvišjo šolsko oblast — ministrstvo prosvete v Belgradu, dalje prosvetni oddelek dravske banovine, dalje vse oddelke naše univerze, vse srednje, učiteljske, meščanske, narodne (šole za defektno deco, zabavišča, zavetišča, dečji domovi), gospodinjske in kmetijsko-nadaljevalne šole, gospodinjske tečaje in strokovne šole, dalje upokojence, kazalo krajev in kazalo imen. Stalež je praktično sestavljen in vsebuje poleg kraja, vasi, trga tudi druge krajevne podatke (nadmorska višina, število prebivalcev, zadnja pošta, železniška postaja, občina, cerkvena oblast, sodišče, žandarmerijska postaja itd.).

— **Turisti!** Badjura znižuje ceno svojim vodnikom, in sicer stane sedaj: **Zimski vodnik po Sloveniji,** 20 Din; **Sto izletov** po Gorenjskem, Dolenjskem in Notranjskem, 20 Din; **Izleti po Karavankah,** 4 Din; **Smuška terminologija,** 4 Din. Knjige se dobe v Jugoslovanski knjigarni v Ljubljani.

— **Pri poapnenju arterij** v možganih in srcu dosežemo pri vsakdanji uporabi male množine **»Franz Josefove«** vode iztrebljenje črevesa brez hudega pritiska.

— **Dva vlomilca obsojena.** Na Telovo letos sta se splazila v spalno sobo gostilničarke in trgovke Marije Štiftarjeve na Selah nad Kamnikom ter ji odnesla 67 bankovcev po 100 Din, dalje za 5000 Din raznega kovanega denarja in več dragocenosti, tako da je ga. Štiftarjeva utrpela za 13.200 Din škode. Kot osumljenca sta bila aretirana 26-letni Karol Kokalj in 36-letni Janez Bartolj, oba poklicna vlomilca. Kokalj je bil 21. nov. letos obsojen na 2 leti in pol robije zaradi drugih tatvin in vlomov. Pred tremi sodniki sta oba zanikala vlom ter navajala vsak zase svoj alibi. Mali senat je zaslišal 8 prič. Dokaz se jima ni posrečil ter sta bila obsojena: Kokalj na 4 leta, Bartolj na 2 leti robije. K prejšnji Kokaljevi kazni so sodniki navrgli še poldrugo leto, tako da ima Kokalj 4 leta robije. Razprava je trajala včeraj od 12 do 16.

— **Zveza gospodinj** naznanja, da se predvajanje o električni kuhi vrši v sredo, 19. t. m. ob 16. uri na Bregu št. 8.

— **Vprašanje božičnih daril.** Današnje razmere zahtevajo praktična darila. V prvi vrsti pridejo v poštev oblačila. Vaša garderoba bo obogatela, če kupite Wimpassing snežke.

— **Proračun zagrebške občine** za leto 1935/36 ne izkazuje nobenih investicij. Dohodki so proračunani na 127,254.759 Din, izdatki na ravno toliko. V primeri z letošnjim proračunom je novi proračun za 10 milijonov dinarjev nižji.

Celje

⁂ **Požar v Arji vasi.** Komaj je minilo mesec dni, ko smo poročali, da je gorelo pri posestniku Štajnarju v Arji vasi, ko je zopet rdeči petelin spravil na noge ljudi te lepe savinjske vasi. V ponedeljek okrog pol 10 zvečer je gasilski rog naznanil, da gori pri sosednjem posestniku Sitarju gospodarsko poslopje. Hitro so bile na mestu požara gasilske čete z brizgalnami iz Arje vasi, Drešinje vasi, Celja in Žalca, katerim se je v kratkem času posrečilo pogasiti požar. Zgorel je le zgornji del, ki je bil napolnjen s senom in raznimi poljskimi pridelki, medtem ko je ostal hlev, ki je obokan, nepoškodovan.

⁂ **Uurla sta.** V Celju je umrl g. Filipič Franc, 66 let, pismonoša. Pokojni je bil znan kot dobričina in poštenjak. Pogreb bo danes ob 16 iz hiše žalosti Kr. Petra cesta 28 na mestno pokopališče. — V Kovinarski ulici 8 je umrla ga. Kraus Terezija, 62 let, trgovka iz Zagreba. Pogreb bo v četrtek ob pol 16 na okoliškem pokopališču. Naj počivata v miru, žalujočim naše iskreno sožalje.

⁂ **Meddruštveni odbor karitativnih organizacij...** Že precej časa je, kar se je ustanovil v Celju meddruštveni odbor karitativnih organizacij. Imel je nalogo, da bi bil nekaka vrhovna instanca nad vsemi celjskimi dobrodelnimi društvi, dajal inicijative in tudi vodil kontrolo nad vsem delom ter s tem preprečeval zlorabe. Res so se zastopniki posameznih organizacij nekaterikrat sešli, govorilo se je celo o dijetah... nato je pa, kakor toliko dobrih stvari, vse skupaj v miru zaspalo. Zaradi tega se nahajamo danes, ko stojimo že sredi zime in reveži vsak dan bolj trkajo na vrata, brez vsake vrhovne dobrodelne institucije. Naj bi se vsaj sedaj malo zganilo in začelo zapet z delom.

⁂ **Proračunska seja mestne občine celjske** bo v petek ob 6 zvečer v posvetovalnici mestnega magistrata.

⁂ **Dodatno k poročilu** o občinski seji okoliške občine na Bregu, v petek zvečer, objavljenem v nedeljski štev. »Slovenca«, dodajamo sledeče: Na občinski seji je bilo sklenjeno, da se občinski odbor izreče proti lokalni potrebi za novo koncesijo gc. Zidanšek na Sp. Hudinji. Ker se to ni točno formuliralo, za kakšno koncesijo gre, smo zapisali, da se je občinski odbor izrekel proti gostilniški koncesiji. Naprošeni smo, naj to vest popravimo v toliko, da je ga. Zidanšek prosila le za točilnico.

Kamnik

Mi lojalno molčimo. Pred zadnjo občinsko sejo je imel svojo sejo tudi klub občinskih odbornikov večinske liste. Seja je bila zelo važna in prisostvoval ji je tudi g. Jozo Rauter. Na seji so poudarjali, da morajo vsa obravnavanja in sklepi ostati tajni. Mi se bomo seveda tega sklepa lojalno držali in ne bomo ničesar poročali o teh sejah, samo to omenjamo, da je bila zelo zanimiva debata o trošarini in z njo v zvezi z razrešenjem dolžnosti enega izmed občinskih odbornikov. Člani večine so izražali bojazen, da ne bi člana manjšine tega vprašanja sprožila na občinski seji, zato je bil sprejet sklep, da se bo odgovor na vsako vprašanje o tej zadevi omejil na ugotovitev, da bo ta stvar v 14 dneh rešena. Kakor nalašč pa člana manjšine lojalno nista hotela načeti tega vprašanja na občinski seji, pričakujoč, da bo klub večine sam sprožil debato o tako važnem vprašanju, kakor je pač njegova dolžnost. V veliko veselje odbornikov večine pa je seja potekla gladko brez mučnega vprašanja in člana manjšine sta lojalno molčala, ker sta vedela, kakšen bo odgovor. Bog ne daj, da bi zdaj kdo mislil, da hočemo izdati tajnosti klubove seje, mi bomo o vsaki taki zadevi lojalno molčali.

Radio

Programi Radio Ljubljana:

Sreda, 19. decembra: 12.15 Operne uverture na ploščah 12.50 Poročila 13.00 Čas, plošče 18.00 Plošče po željah 18.30 Pogovor s poslušalci (prof. Prezelj) 18.50 Plošče po željah 19.00 Kakšna bodo sokolska telovadba (Lojze Vrhovec) 19.20 Čas, jedilni list, program za četrtek 19.30 Nacionalna ura: Mis Adelina Irbi Ivo Andrič), prenos iz Belgrada 20.00 Prenos opere iz Ljubljane; vmes: Čas in poročila 23.00 Esperanto: Nekaj besedi o slovenski književnosti (dr. Anton Ocvirk).

Drugi programi:

SREDA, 19. decembra: *Belgrad:* 18.30 Borodin: Polovski plesi 20.30 Srbski večer — *Zagreb:* 20.00 Ljubljana — *Dunaj:* 17.00 Koncertna ura 19.20 Vojaška godba 20.40 Igra 21.40 Komorna glasba 22.50 Orkestralni koncert, jazz — *Budimpešta:* 19.30 Pesmi in arije 20.10 Tri enodejanke 21.25 Operni orpester 22.45 Zabavna glasba — *Milan-Trst:* 17.10 Komorna glasba 20.45 Simfonični koncert — *Rim-Bari:* 17.10 Zabavna glasba 20.45 Operni večer — *Praga:* 19.00 Nevidno mesto Kitez, opera, Rimski-Korsakov 20.30 Plošče 21.10 Plesna glasba 22.15 Esperantski praznik — *Bratislava:* 17.05 Klavirska glasba 19.35 Schumannove klavirske skladbe 20.40 Igra — *Varšava:* 19.00 Dueti 20.00 Lahka glasba in petje 21.00 Chopinova klavirska glasba 21.40 Poljske pesmi 22.15 Plesna glasba — *Berlin:* 19.30 Plošče 21.10 Vokalni koncert — *Königsberg:* 19.10 Harfa in celo 19.30 Narodne pesmi 21.00 Vratislava — *Hamburg:* 19.00 Godba na pihala 21.00 Bachov božični oratorij — *Vratislava:* 19.00 Köln 21.10 Kako praznujejo drugi božič — *Lipsko:* 18.10 Operetna glasba 21.10 Simfonični koncert — *Köln:* 19.00 Godba na pihala 21.10 Berlin — *Frankfurt:* 18.50 Stuttgart 21.10 Lipsko — *Stuttgart:* 18.30 Vojaška godba 21.30 Raštijski orkester — *Monakovo:* 19.00 Plošče 21.10 Berlin — *Zürich:* 21.15 Evropski koncert: Švicarska narodna glasba 21.50 Saksofon solo — *Strassburg:* 18.00 Komorna glasba 21.30 Orkestralni koncert.

Poizvedovanja

Najdena knjiga. Pretekli teden je nekdo blizu Zmajskega mosta našel knjigo, katero si je nekdo izposodil v knjižnici in na cesti izgubil. Kdor jo je izgubil, jo dobi v uredništvu »Slovenca«.

— **Pri nagnjenju k odebelelosti** vzbuja redna uporaba naravne **»Franz Josefove« grenčice** jako delovanje črevesa in dela telo vitko.

Popolnoma ste se spremenili, gospodična,

tako dobro razpoloženi in vedri ste videti«. —

»Saj ni čudno, milostiva, znano Vam je, da sem strašno trpela zaradi hemoroidov; šla pa sem k zdravnici, ki mi je predpisala sredstvo, katero vestno uporabljam vsako jutro in zvečer. To je Posterisan mazilo in začepki. Rešila sem se z njimi vseh bolečin in nadlog in radi tega sem tako srečna«. —

Posteris n mazilo stane Din 36·— a škatljica začepkov Din 49 in se dobe v vsaki lekarni.

Odobreno od Min. soc. pol. in nar. zdrav. S. br. 936 od 10. maja 1932.

Filatelija

Pretiski

Znamke s pretiski pri filatelistih ne uživajo posebnega ugleda. To je pač naravno, ker znamka vzbuja zanimanje predvsem po svoji umetniški koncepciji in načinu reprodukcije; zanima ev. vodoznak, barva, njeni odtenki, zobčanje, papir itd. Vse to je pri znamki, ki se opremi s pretiskom, že dano in zato pretisk, ki je še navadno relativno primitivno izdelan, filatelistu ne more nuditi globljega zanimanja. Poskušalo se je pretiskanim znamkam dati večji filatelistični pomen s tem, da so se povdarjale razne tiskovne pogreške v pretisku samem. Prav ta okolnost je pa ugledu znamk s pretiskom še posebno škodovala, ker se je dognalo, da cela vrsta takih itak malo pomembnih posvnk ni nastala slučajno, marveč pod raznimi drugimi nedopustnimi in spekulativnimi uplivi.

Pri nas (v mislih imamo samo skupne izdaje od leta 1921) so dobile prve pretiske invalidske znamke iz leta 1921. Zanje je bilo veliko — in to relativno zaslženega zanimanja, ker izgleda, da pogreške in posebnosti teh pretiskov niso bile stvorjene umetno; tudi je bil ta predmet temeljito obdelan, in se posebno spominjamo v tem pogledu prav dobrega članka v št. 3., 4. »Kolektorja« iz leta 1925 izpod peresa Derocca Eugena. Nekatere teh pogrešk, ki jih pozna vsak naš filatelist (posebno v izdelavi XX, številke 2 v 20 pri dvajsetdinarskem pretisku, trojke pri tridesetdinarskem pretisku, 9 mesto 8 itd.) omenjajo tudi svetovni katalogi ter jih ocenjujejo. Kar se tiče teh pretiskov, smo mnenja, da ni prav, da se to, kar se je glede različnosti in pogrešk teh pretiskov dognalo in ustanovilo, pozabi. Gradiva je dosti, dobiš ga poceni in predmet sam je zanimiv, tako, da je priporočljivo, da se filatelisti, ki se zanimajo za specializacijo, z njim pečajo.

Leta 1924 smo dobili na amerikanski izdaji pretiska 20/60 par in 5/8 Din. Sporno vprašanje, ali obstoja pri znamki 5/8 Din pretisk v zeleni barvi (poleg modre), še danes ni rešeno in menda tudi ne bo, ker je zasledovanje in ustanovitev falzifikatov pri pretiskih skoraj nemogoče.

Tudi londonska izdaja je doživela dva pretiska na modri 3 dinarski znamki, in sicer pretisk na 25 p in 50 p. Pri tem pretisku se je opazil posebno skrajšani cirilski p, potem razni preobrnjeni pretiski itd.

Nadaljnji pretiski (v širšem pomenu besede) so bile poplavne znamke iz leta 1926 in pa »križarke« iz leta 1928. Filatelisti, ki se za to zanimajo, so iztaknili nebroj različnosti, ki pa so navadno tiskovne slučajnosti, tako, da je zanimanje za pogreške pri teh izdajah kmalu ponehalo; kolikor je nam znano, se glede teh pogrešk tudi ni celotno gradivo sistematično obdelalo. Težko je presoditi, ali je to podrobno raziskavanje izostalo zgolj radi tega, ker ni bilo dovolj materiala na razpolago, ali pa v prvi vrsti radi tega, ker pretiski pač niso popularni.

Le radi popolnosti omenjamo, da je zadnja izdaja naših znamk z besedilom Kraljevina SHS iz leta 1929 — Tomislavove znamke — že leta 1931 dobila pretisk Kraljevina Jugoslavija, da se je tudi pri tej izdaji ugotovil obrnjeni pretisk, da pa pri tej izdaji iz pravkar navedenih razlogov ni prišlo do nobenih podrobnejših preiskav, v tem primeru prav gotovo radi tega, ker eventuelni raziskovalci niso imeli dovolj gradiva na razpolago.

Veliko prahu pa je dvignil pretisk belgrajske izdaje z leta 1926 in odgovarjajoče izdaje portovnih znamk z označbo »Jugoslavija« v cirilici in latinici. Prah je itak diskreditiranemu pretisku močno škodoval in morebitno navdušenje za pretiske in njegove posebnosti močno ohladil. Pri pretisku »Jugoslavija« so se pa že dale ustanoviti razne nepravilnosti, ki so imele nedvomno svoj izvor v raznih spekulativnih manipulacijah. Živahne in ostre polemike v dnevnem in strokovnem časopisju, debate v društvih in podobno, pa le niso mogle spraviti prave luči v to dosti nejasno zadevo. Objektivno pa nudi pretisk »Jugoslavija« na znamkah iz leta 1926 široko polje za raziskavanje, in to temboli, ker so se na trgu pojavili tudi očitni falzifikati, torej ne samo pretiski, glede katerih je bil več ali manj upravičen sum, da niso nastali po naključju.

Omeniti je, da tudi črni žalni rob pri sedaj tekoči izdaji iz leta 1931/33 spada pod širši pojem pretiska. Pri tem pretisku bo pač le zanimalo to, če se bo kljub črnemu robu dalo nedvomno ugotoviti, ali spada obrobljena znamka k izdaji z oznako »Wagner« ali ne. V danem primeru bomo razlikovali dve serije žalnih znamk.

Pojem diskreditiranega pretiska je seveda razumeti mednarodno. Tozadevni spekulativni pojavi pri naših skupnih izdajah so prav nedolžni in brezpomembni ter se z raznimi pojavi v inozemstvu (inflacijske znamke Nemčije, Poljske in dr.) in pri nas pri prevratnih znamkah (SHS Bosna in SHS Hrvatska, ki so celo zašle v Yvertov katalog) niti z daleka ne daje primerjati. Če smo ta pojav omenili, se je zgodilo le radi tega, da ne bi ta ali oni nepoučen filatelist nasedel in concreto kakemu prehvaljenemu, četudi »pristnemu« pretisku s tem, da bi ga plačal s sto in tisočkratno ceno nominala. Če zaslediš, bodisi slučajno, bodisi potom sistematičnega raziskavanja, sam med svojim materialom zanimivo pogreško v pretisku: čestitamo; če vzbuja nedvomno pristna pogreška tvoje zanimanje in če si tako znamko lahko nabavil s primernim prebitkom na nominale: stori to. Najodločnejše pa zavračaj fantastične pogreške in fantastične cene zanje in za pristne.

Namen tega članki ni, odvračati filateliste, da bi se ne zanimali za pretiske. Vsako poglobitev v predmet je s filatelističnega (amaterskega) stališča le najtoplejše pozdraviti. Nedvomno nadkrijuje raziskavanje naših miljenk tudi v podrobnih potankostih zgolj avtomatično nabiranje znamk po katalognih številkah, ki neizbežno vodi preko raznih razočaranj in togot v zaslužen filatelističen — pokoj.

M. G.

Beg iz razbojniškega taborišča

Dogodivščine mladega korejskega bogoslovca

Eden izmed bogoslovcev semenišča, ki ga vodijo bavarski Otilijanci, se je hotel po počitnicah koncem avgusta vrniti v Tokwon. Med potjo pa je padel med razbojnike. Njegova mati se je osebno zaman obrnila do razbojnikov. Tudi njena druga pot, ko je seboj prinesla celo darila, je bila brezuspešna.

Tolovaji so namreč mislili, da bodo ujetnika zaradi njegove izobrazbe lahko dobro porabili za propagandista in sobojevnika za komunistične ideje. Zato so mu dali tudi več prostosti ko drugim ujetnikom, kar mu je seveda prav prišlo. Nekega večera je bil povabljen na koncert, kjer je moral sam kot pevec nastopiti, da je »razveseljeval« prijatelje. O polnoči se je vrnil v ječo: v ozek, 4 kub. metre velik prostor, v katerem je bilo skupno 17 ljudi zaprtih, med njimi starček 75 let.

V tej noči so vsi štirje stražniki tako močno spali, da bi jih niti nalašč povzročen šum ne bil mogel prebuditi. Ri Lavrencij, tako se namreč bogoslovec imenuje, je porabil to priliko in se privedno spustil v beg. Šele, ko je bil tako daleč, da ga straže niso mogle več slišati, je tekel kar so ga nesle noge. Čez eno uro je že zaslišal strele iz pušk. Gotovo so tedaj opazili njegov beg. Še tri dni in tri noči je blodil po razsežnem goznu, dokler ga ni končno njegov angel varuh pripeljal v mesto in v krog njegovih sošolcev.

Ravno se je pričelo šolsko leto 1934-35. Filozofsko-teološki oddelek šteje 14 gojencev, ki jih poučujejo 4 profesorji iz Sv. Otilija; v malem semenišču pa je 25 dijakov, ki so pod vodstvom treh redovnih in treh svetnih učiteljev.

Velik požar v Hollywoodu

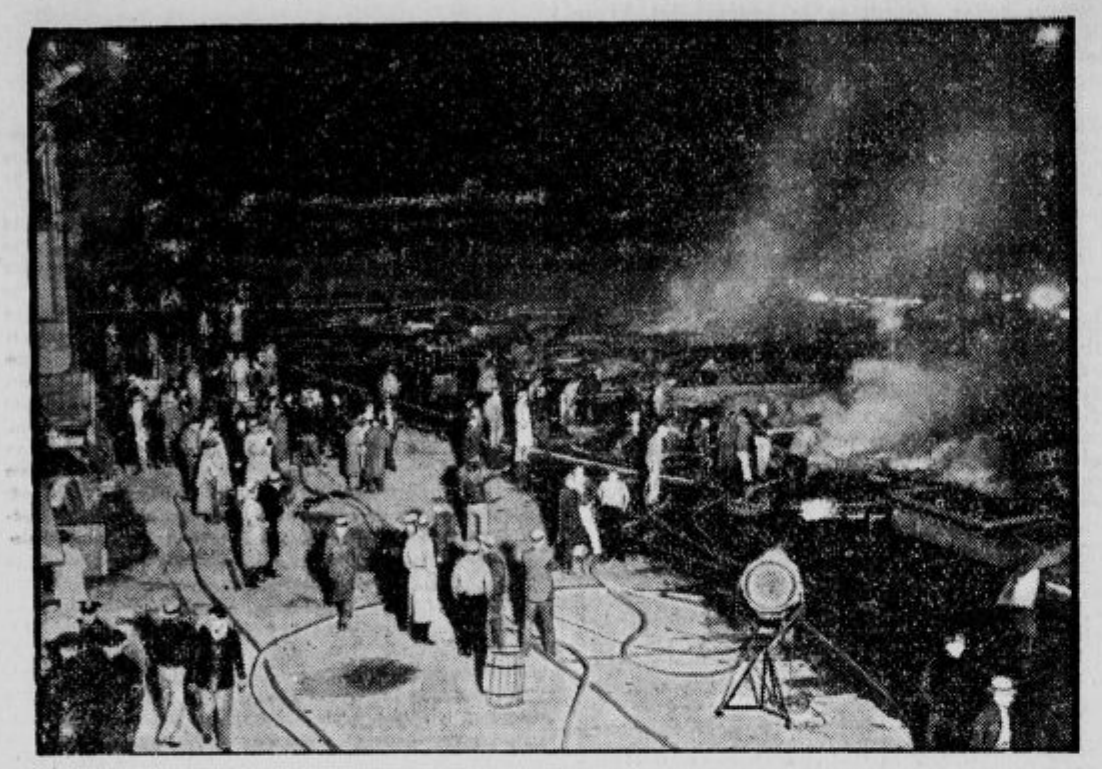

Velik požar v Hollywoodu. Prva fotografija velikega požara v Hollywoodu, kjer je zgorelo več velikih filmskih ateljejev z dragoceno opremo. Zgorelo je tudi mnogo arhivov in v njih nenadomestljivi stari filmi. Škode je več ko pol milijona dolarjev. Pri gašenju je ubilo enega gasilca, več pa jih je hujše poškodovanih.

Rastlina je eksplodirala

Francoski rastlinoslovec Jean Perrier je doživel posebno nesrečo. Nekega dne je sedel za pisalno mizo, na kateri je stala med drugim lesena škatljica z južnoameriškimi semeni. Nenadno je zadonel strel. Škatljica se je razletela v drobce. Trska je poškodovala znanstveniku oko, in je bila potrebna zdaj srečno prestana operacija. Strel je bil tako močan, da je pritekla k ponesrečencu žena iz kuhinje skozi tri sobe, meneč, da se je sprožil revolver. V resnici pa ni nihče streljal.

Razpočil se je samo sadež drevesa »Hora crepitans«, ki ga je pripeljal rastlinoslovec iz Južne Amerike. Omenjena ježica se razleti v kose, ko se zadosti posuši. Narava poskrbi na ta način za semena, ki bi sicer ostala zaprta v ježici. Rastlinoslovec je poznal to lastnost in si hotel podrobno ogledati sadež. A ni vedel, da mu more postati nevaren. Na isti način širijo svoja semena tudi nekatere evropske rastline, n. pr. pri nas po oknih in vrtovih jako razširjene balzamine. Njih semenjaki imajo v sebi prave vzmeti. Te se sprožijo, ko se seme posuši. Vržijo ga tri metre daleč. Zato vrtnarji vedno porežejo baljamine proti koncu poletja, dokler so še zelene, ker bi jih sicer nadlegovale prihodnje leto kot plevel.

„Ušesna proteza“

Poročilo o kongresu sklandinavskih oto- in laringologov v Oslu prinaša zanimive podatke danskega strokovnjaka za ušesne bolezni, prof. Viljema Naciella o njegovem izumu. Imenuje ga »ušesno protezo«. V bistvu je to umeten bobenček, ki povrne sluh vsem, ki so ga vsled bolezni izgubili (gnojenje srednjega ušesa) ali tudi udarca in drugih poškodb. Proteza nadomešča uničen, pretrgan ali preboden naravni bobnič. Umetna mrena se naredi iz znanega celofana, formalinovega prozornega papirja, ki ga rabijo gospodinje pri zavijanju jedi. Ta papir je celo tanjši od naravne mrene, ker je debel le 0.005 mm. Tehta 3 miligrame. Pretežna večina gluhih izgubi sluh samo vsled tega, ker pogrešajo mreno, katera dovaja zračne valove živčevju, medtem ko je zunanje slišalo popolnoma v redu. Prof. Naciell je ozdravil več sto bolnikov. Njegova operacija zahteva od kirurga izredno spretnost. Umetna mrena se mora točno prilegati onemu nizu slušnih koščic, ki tvorijo srednje uho.

Opica raztrgala otroka

Iz Magdeburga poročajo, da se je v okolici zgodila huda nesreča. Proti Magdeburgu se je pomikala skupina ciganov, ki so imeli s seboj veliko opico. Bila je privezana za voz. Nenadoma je srgala verigo in planila na malega otroka. Opica je otroka raztrgala pred očmi matere.

Najnevarnejši vgriz je človeški

Kirurgična klinika univerze v Zürichu je zbrala zanimivo primerjalno gradivo o nevarnosti različnih vzgrižov: psa, volka, medveda, lisice, opice itd. Izkazalo se je, da pomenijo za človeka največjo nevarnost zobje njegovih lastnih bratov. Klinika je zabeležila 8 primerov vgriza pri pretepu, in je imel v šestih primerih (t. j. 75 odstotkov) za posledico zastrupljenje krvi. V treh izmed navedenih primerov so morali oklanemu odrezati prst in v enem celo vso roko do pleč. Zelo nevarni so mačji in opičji vgrizi. Pasji so nasprotno nedolžni, seveda, če niso posledica izbruha stekline.

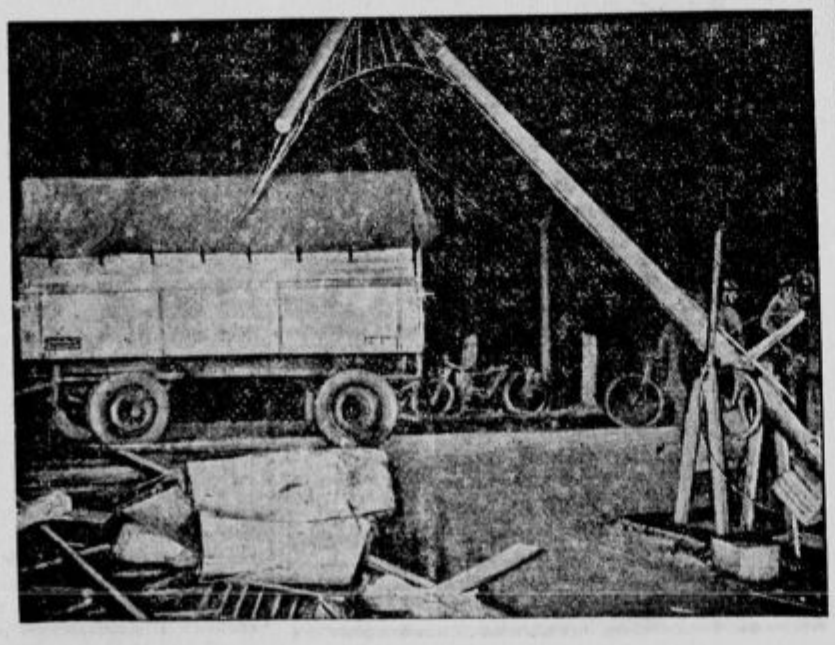

Vlak je povozil avtobus. Na železniški progi Bremen—Hanover se je zaradi megle zgodila tale nesreča: Avtobus je podrl železniške zaporuice in s klopnim vozom zapeljal na tir v trenotku, ko je privozil posebni vlak, v katerem se je iz Bremena v Berlin vozil Hitler. Vlak je zgrabil avtobus in ga zdrobil. Pri tem je bilo ubitih 15 ljudi, 5 pa ranjenih. Na vlaku ni bil nihče poškodovan, le stroj je bil nekoliko obtolčen. Priklopni voz je pri sunku od avtobusa odtrgalo, ga vrglo vstran, kjer je nepoškodovan, obstal, kakor se vidi na sliki.

Žid osleparil 200 židov

Kakor znano, Angleži sedaj strogo nadzorujejo in tudi precej omejujejo naseljevanje židov v Palestini. Vendar si židje iz raznih dežel še vedno prizadevajo, da bi se naselili v Palestini. Če ne gre drugače, skuša tja priti skrivaj. To okolnost je porabil — kakor poroča danski list »Aarhus Stifstidende« — poljski žid Mojzes Bernstein iz Varšave. Mož je zbral kakih 200 židovskih soplemenjakov in sovernikov, kateri so na vsak način hoteli priti v Palestino, kjer bi se jim, kakor so upali, boljše godilo, kakor na Poljskem. Ta poskus se je ponesrečil zaradi tega, ker žid Bernstein ni hotel nič drugega, kakor dobro zaslužiti. Po več dnevih pomorskega potovanja so se židovski izseljenci brez sredstev in vsi sestradani zopet znašli tam, od koder so odšli.

Žid Bernstein, kateremu se je zaupalo 200 poljskih židov, je za nje najel kar celo ladjo, češ, da jih bo z njo prepeljal v Sveto deželo. Izseljenci so mu v naprej plačali za pot in prehrano in je s tem marsikateri izdal vso svojo gotovino. Vsak mu je moral plačati 1000 poljskih zlotov (kakih 10.000 Din) za osebo. Predno je bila pogodba sklenjena in znesek vplačan, je previdni Mojzes Bernstein še vsakega opozoril, da je ta pot precej skrivnostna in nevarna, vsled česar ne more jamčiti, da jih bo res mogel izkrcati v Sveti deželi. Izseljenci so, slepo zaupajoč navidez poštenemu Mojzesu, plačali, kar je zahteval, in šli na najeti parnik. Ko so bili vsi na parniku, je parnik zapustil poljsko luko Gdinjo ter odplul na široko morje. Več dni so se tako nesrečni izseljenci vozili na parniku, ne da bi vedeli, kje so. Parnik pa je venomer križaril po Vzhodnem morju, ker žid Bernstein niti mislil ni na to, da bi šel v roke angleškim stražam v Sredozemskem morju. Nekega jutra so izseljenci končno zagledali pred seboj suho zemljo. Bernstein je svoje izseljence opozoril, da morajo sedaj biti skrajno previdni. Treba se bo izkrcati na kraju, kjer ni človeških bivališč, sicer bi jih utegnile prijeti pristaniške oblasti. Res so se izkrcali na neobljudenem kraju. Ko je zadnji izseljenec stopil na suha tla, je parnik dvignil sidra in izginil, z njim pa tudi modri žid Mojzes Bernstein. Izseljenci so naložili svojo prtljago na rame in začeli korakati proti notranjosti dežele, upajoč, da bodo kmalu zagledali kako mesto Svete dežele. Kmalu so zagledali pred seboj kadeče se dimnike večjega mesta. Iz grl vseh 200 židov so se izvili navdušeni klici, ker so bili vsi prepričani, da gledajo pred seboj cilj svojih želja: mesto Jaho. Ko so pa prišli bliže, so reveži ugotovili, da so prišli zopet v Gdinjo, kjer so se pred več dnevi vkrcali na pot v Sveto deželo.

Razumljivo je, da so osleparjeni izseljenci bili vsi iz sebe in da so zadevo naznanili poljskim oblastem. Mojzesa Bernsteina so poljske oblasti kmalu prijele. Toda mednarodni tisk je o tej zadevi dolgo časa molčal, šele sedaj je po zaslugi danskega časopisja ta škandal prišel na dan.

Kraljev površnik v zastavljalnici

O bavarskem kralju Maxu II., ki je med Bavarci slovel zaradi svoje preprostosti in prikupnega občevanja z ljudmi vseh slojev, pripovedujejo, da je zelo rad hodil po Monakovem v civilni obleki ter se razgovarjal z ljudmi. Nekega jutra je zopet šel na sprehod v predmestje Au. Ker je bilo poletje že blizu, je solnce precej vroče pripekalo, tako da si je kralj slekel svoj poletni plašč in si ga obesil čez roko. V tem predmestju pa je takrat bila mestna zastavljalnica. Vanjo so revni in tudi uglednejši meščani večkrat nosili svoje stvari zastavljat, kadar so bili v zadregi. Ker je bila ta pot za marsikoga nenavadna in ga je spravljala v zadrego, so tam okrog stale stare ženice, katere so za en groš odškodnine bile pripravljene nesti blago v zastavljalnico in potem lastniku prinesti denar in listek.

Kralj je mirno korakal svojo pot, ko se mu je približala stara ženica, se previdno ozrla na vse strani ter kralju previdno zašepetala, kažoč na njegov površnik z lepo svileno podlogo: »Gospod, tale vaš kos je pa zelo lep. Škoda, da ga nesete zastavit. Ali naj vam to jaz oskrbim?« Kralj se je prvi hip začudil, potem je pa takoj spoznal, da ga ima ženica za človeka, ki nese svoj površnik zastavit. Brez oklevanja je odgovoril: »Da, gospa. Zadeli ste.« — »Dobro,« je pokimala starka. »Čez en četrt ure zopet pridite mimo. Kakih 10 goldinarjev bom že dobila zanj. Brez skrbi bodite.« In je izginila s kraljevim površnikom.

Točno čez en četrt ure se je kralj vrnil. Tam ga je že čakala ženica in mu vsa vesela zašepetala: »Tukajle je denar, gospod, kar 12 goldinarjev sem dobila zanj.« — »Lepo, lepo,« je dejal kralj, »toliko niti pričakoval nisem.« — »No, vidite, da znam,« je vsa vesela gostolela starka. »Tu imate zastavni listek. Kadar boste hoteli površnik rešiti iz zastavljalnice, se lahko kar name obrnete.« Nato se je kralj vljudno zahvalil: »Odkritosrčno sem vam hvaležen!«, spravil listek za svojo rokavico, se odkril in odšel, prepustivši ženici tistih 12 goldinarjev.

Konec zgodbe pa je kraljica Marija o svojem možu takole pripovedovala: »Nekega jutra se je kralj malo bolj pozno vrnil k obedu. Bil je precej razgret in nekoliko v zadregi. Na mizo med srebrno in kristalno posodje pa je položil zmečkan listič ter rekel: »Marija, svoj novi poletni površnik sem zastavil. Ti mi ga boš morala rešiti iz zastavljalnice. Samo jaz ne vem, kako se to naredi.«

Ameriški misijonar sestavil kitajski besednjak

P. Bernard Meyer od zunanjih misijonov iz Maryknola in misijonski predstojnik v Wuchowu (prov. Kwangsi) je izdal kitajski besednjak za kantonsko narečje. Ta slovar bo zelo služil predvsem tudi misijonarjem, ker so že dolgo pogrešali take vrste dela. P. Meyer je to vrzel srečno izpolnil.

S tigrom na sprehod. Znani angleški krotilec zveri, Rudolf Matthies, ki je s svojimi 14 tigri potoval po svetu, se je vrnil v London. Svojega najljubšega tigra, privezanega na verigo, vodi iz postaje na avtomobil, ki jih bo odpeljal domov.

»Ali je ona-le zvezda Venera,«

»Nak, to je Mars.«

»Čudno, kako ju moreš na to daljavo s prostim očesom razločevati?«

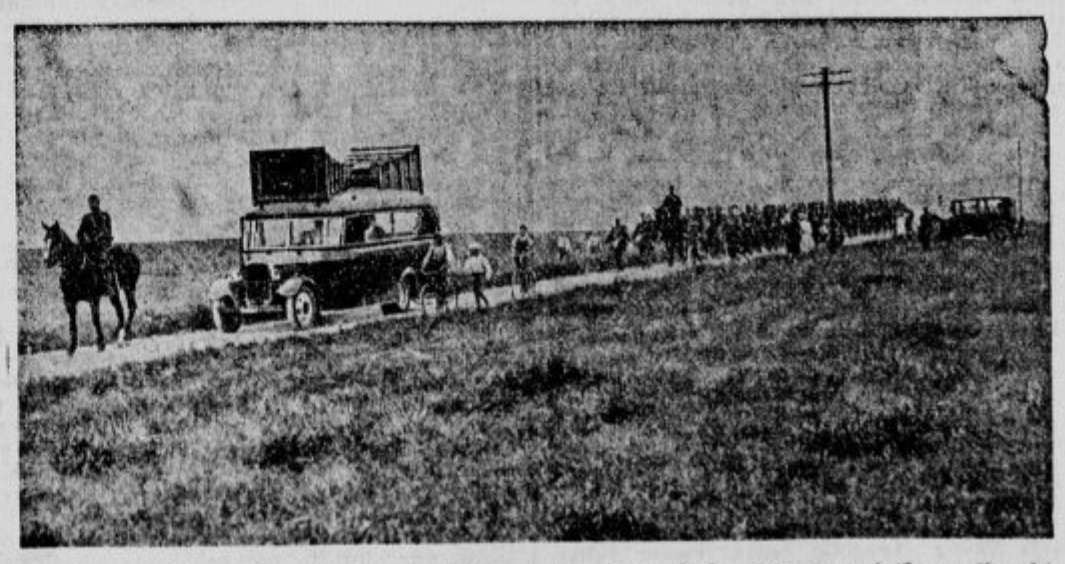

Namesto vojaške godbe zvočnik. Danska armada je vpeljala namesto vojaške godbe, ki bi korakala pred vojaki, zvočnike, katere vozi avtomobil.

Davčna vprašanja:

Pavšaliranje pridobnine za male obrtnike

Novela k našemu zakonu o neposrednih davkih od 20. februarja letos je uvedla pavšaliranje pridobnine za male obrtnike v mestih in na deželi. Za podeželske obrtnike je pavšalirana pridobnina na 120 Din letno, za vsakega pomočnika pa 60 Din letno. Namen novele davč. zakona je bil gotovo zavarovati fiskalne interese, ker bi se v sedanji krizi morala pridobnina ocenjevati po znatno nižji podlagi kot prejšnje leto. Tako pa je poleg minimalne osnove tudi pavšaliranje za male obrtnike pomenilo, da morajo sedaj plačati minimum, izpod katerega ne morejo iti davčni odbori.

Toda velik del obrtnikov s pavšaliranjem ni pridobil, kot bi bilo misliti, ampak je bil prizadet. Kajti odkar je stopil zakon v veljavo, so se ponovno poslabšali življenjski pogoji za našega obrtnika, ki je obenem tudi kmet in spada po definiciji davčnega zakona med najmanjše obrtnike. Mali obrtnik na deželi nima skoraj nobenega dela ali pa dela le par dni v mesecu ali celo na leto. Toda še tisto delo je slabo plačano, deloma v poljskih pridelkih, deloma pa sploh ne, ker mu ostajajo kmetje dolžni po mesece in mesece. Vsi ti obrtniki so bili že itak prej prisiljeni iskati postranskih zaslužkov drugod in se preživljati najrevnejše s svojo družino. Pri pavšaliranju nihče ne vpraša, ali je obrtnik delal vse leto in dobil za to kakšno plačilo. Poleg tega pa mora večinoma plačevati še druge davščine, med katerimi je najobčutnejša zgradarina. Če pa ima še nekaj dni pomočnika, potem ima kar naenkrat plačati 60 Din in še se dogajajo slučaji, ko se zahteva od obrtnika, naj plača še 60 Din zato, ker ima vajenca, čeprav stoji v zakonu izrečno, da se plačuje za vsakega pomočnika 60 Din.

Poleg tega so prej davčni odbori lahko zniževali osnovo in so s tem mnogo koristili baš najmanjšim, ki so bili najbolj potrebni oprostitve ali znižanja. Davčni odbori so delali najpravičnejše. Tako se dogajajo slučaji, da bi moral plačati mali podeželski obrtnik skoraj prav toliko, kot je zaslužil. Poleg tega pa pavšaliranje pomenja neoziranje na razmere in kraj, kjer žive posamezni obrtniki. Eni žive v velikih naseljih z industrijskim delavstvom in imajo delavnice na prometnem kraju, drugi pa žive in delajo v oddaljenih gorskih vaseh z maloštevilnimi in revnimi prebivalci. Zato ni čuda, če je v dveh letih nad 6000 obrtnikov odjavilo svojo obrt. Ti obrtniki tudi v boljših časih ne bodo šli nazaj po obrtni list, ker bodo shajali brez dajatev boljše in posledice fiskalizma davčne uprave.

Iz vsega tega sledi, da ima pavšaliranje pridobnine slabe in dobre strani. Nekaterim obrtnikom je res to prineslo olajšanje, drugim pa zopet poslabšanje.

Po dosedanjih poročilih je le malo malih obrtnikov, ki bi manj plačali kot prej. Tako je v neki čevljarski zadrugi na deželi okoli 100 čevljarjev, pa ni skoraj niti eden, ki bi manj plačal kot prej. Podobna poročila prejemamo tudi od drugod, kjer se plačuje več kot doslej. Iz poročila, ki je bilo podano na plenarni seji Zbornice za trgovino, obrt in industrijo v Ljubljani dne 12. decembra letos o gospodarskem položaju kranjskega okraja, pa posnemamo, da je bilo s pavšalno pridobnino v splošnem obrtništvu ustreženo. Tako je n. pr. 230 obrtnikov 7 občin v škofjeloškem okraju plačalo lani okoli 32.000 Din pridobnine, s pavšalizacijo pa plačajo v tekočem letu, in to brez dodatkov na na pomočnike le 28.320 Din. Pri tem pa se obrtniki izognejo rigorozni davčni praksi, pritožbam in raznim ovadbam. To so lepe ugotovitve, toda če bi prišteli še dodatek za pomočnike, se bi najbrže tudi za tekoče leto sukala pavšalirana pridobnina na isti višini. Tako lahko rečemo, da je stvarno obrtništvo pridobilo samo na poenostavljenju postopka, denarno breme kot tako pa je ostalo skoraj neizpremenjeno.

Zaradi tega je nujno potrebno, da se ali ukine pavšal ali pa zniža pavšal in se prilagodi za tekoče leto težkim razmeram, v katerih živi danes naš obrtnik posebno v pretežno kmečkih krajih. Uvedla naj bi se izpremenljiva postavka, katero naj bi določila skupščina vsako leto v sporazumu s finančnim ministrom in z ozirom na stalno se izpreminjajoče razmere. Ko se bodo razmere izboljšale, bo malo obrtništvo lahko plačalo sedanjo vsoto pavšalne pridobnine.

Poleg tega pa naj se oproste zgradarine vsi obrtniki na deželi, ker je postala tako občutno breme posebno v zadnjih časih in bi se s tem pomagalo obrtništvu, ki je bilo vedno dober davkoplačevalec.

Važna razsodba uprav. sodišča

Na upravno sodišče v Celju se je pritožil neki N. N. proti finančnemu ravnateljstvu v Ljubljani zaradi kazni po čl. 138. zakona o neposrednih davkih. Davčna uprava je namreč pozvala tožečo stranko pod pretnjo kazni 50 Din, da ji v 8 dneh javi, koliko vagonov kamenja je obrat N. v letu 1932 dobavil N. N. iz L. Preden je potekel stavljeni 8dnevni rok, je davčna uprava ta poziv ponovila in zagrozila kazen od 50—500 Din. Pritožbo zoper ta poziv je dravsko finančno ravnateljstvo zavrnilo. Zoper to odločbo je stranka vložila tožbo na uprav. sodišče. V čs. 108. so namreč taksativno navedene osebe, ki morajo v zakonskih mejah ugoditi vsaki zahtevi davčnega oblastva, tožiteljica pa ne spada med te osebe in torej ni dolžna dati davčni upravi zahtevanega pojasnila. Poziva tudi nista bila tožeči stranki priobčena kot priči, ker to ni bilo nikjer omenjeno. V čl. 120. se nahajajo nekatera navodila za zaslišavanje prič, kolikor pa ta ne zadoščajo, veljajo subsidiarno določila zakona o občem upravnem postopku, ki odreja ustmeno zaslišavanje prič, nadalje pismeni poziv priči, da se mora priča prej poučiti, na katera vprašanja sme odreči pričevanje in da se stavijo konkretna vprašanja. Ker pa ti pogoji niso bili izpolnjeni in ker se je končno od nje zahteval podatek, čigar pribavo je mogla upravičeno odkloniti, ker ne spada med osebe, taksativno navedene v čl. 108, odst. 2. Zato poziva in odlok finančnega ravnateljstva niso utemeljeni. Tožba je zato osnovana.

★

Pravilnik o pobijanju in zatiranju kužnih bolezni čebel. Kmetijski minister je v sporazumu z notranjim ministrom predpisal pravilnik o pobijanju in zatiranju nalezljivih bolezni pri čebelah. Po tem pravilniku se morajo prijaviti veterinarskim oblastem naštete čebelne bolezni, kot n. pr. nozematoroza, akaroza itd. Zdravljenje se bo vršilo kot pri drugih nalezljivih boleznih na državni strošek. Pravilnik nato podrobno opisuje ukrepe, katere bodo morali podvzeti veterinarji, čebelarski strokovnjaki in predsedniki občin. Kdor ne bi prijavil kužnih bolezni pri čebelah ali pa se ne bi držal predpisanih mu ukrepov, bo kaznovan z globo do 900 Din ali 30 dni zapora. Poleg pravilnika je kmetijsko ministrstvo objavilo tudi navodila za spoznavanje in o vzrokih kužnih čebelnih bolezni, nadalje navodila za zatiranje in zbiranje materiala za bakteriološko preiskovanje njih bolezni. V zvezi s tem pravilnikom in navodili je kmetijsko ministrstvo odredilo vsem državnim bakteriološkim ustanovam, da nabavijo vse potrebne predmete za preiskovanje čebelnih kužnih bolezni.

Povečanje števila članov reklamacijskega odbora. Z ozirom na številne predstavke gospodarskih zbornic iz vse države, zlasti tudi ljubljanske, je davčni oddelek finančnega ministrstva odredil, da se poveča število članov reklamacijskega odbora tako, da bodo v njih zastopani i trgovci, obrtniki in industrijci iz vseh večjih krajev. V zvezi s tem je davčni oddelek naročil finančnim ravnateljstvom, da ob predlaganju članov reklamacijskega odbora fin. ministrstvu za tri leta 1935—1938 to upoštevajo. Na podlagi tega je pričakovati, da bodo tudi zbornice pozvane dati svoje predloge za imenovanje članov reklamacijskih odborov.

Dobave. Strojni oddelek ravn. drž. žel. v Ljubljani sprejema do 28. decembra t. l. ponudbe glede dobave 25 ton negašenega apna in 17 kom. transformatorjev s pripadajočimi deli. (Pogoji so na vpogled pri istem oddelku.) — Dne 20. decembra t. l. bo pri Komandi 39. pešadijskega polka v Celju licitacija glede dobave kvasa. (Pogoji so na vpogled pri isti komandi.)

Prodaja raznega blaga (kemikalije, kovčegi, izdelki litega železa, bombažne tkanine, radio-aparat, volneni pliš itd.) bo dne 21. decembra t. l. pri Glavni carinarnici v Ljubljani.

Znižanje obrestne mere v USA. Federal Reserve Board je odredil, da se mora obrestna mera za vloge pri rezervnih bankah znižati od 3 na 2.5%. Prav tako bo znižana ustanova in zavarovanje vlog svojo obrestno mero. Znižanje stopi v veljavo dne 1. februarja 1935.

Decentralizacija zlatega zaklada v Franciji. — Banque de France je začela izvajati načrt, po katerem bi se zlati zakladi banke, ki znašajo trenutno 82.3 miljarde frankov, razdelili po vsej Franciji pri podružnicah banke. Približno petina francoskega zlata je že na poti iz Pariza v provinco. Banka sicer izjavlja, da so do tega privedli samo tehnični razlogi, češ, sedaj se vrača podružnicam zlato za njih kovano zlato, ki so ga poslale v Pariz. Toda drugod so drugačnega mnenja, da gre za priprave za izreden slučaj ali silo. Možno pa je tudi, da gre za tehnično porazdelitev zlata, ker je v tresorih centrale v Parizu skoro premalo prostora.

Pasivnost italijanske trgovinske bilance. Po italijanskih uradnih podatkih je znašal v prvih 11 mesecih letos uvoz v Italijo 6879.3 milij. lir, izvoz pa samo 4694.1 milj. lir. Iz tega sledi, da je bila italijanska trgovinska bilanca pasivna v prvih 11 mesecih za 2185.1 milij. lire. Lani v prvih 11 mesecih je znašala pasivnost italijanske zunanje trgovine 1243.3 milij. lir in se je torej letos pasivnost skoraj podvojila. Zaradi naraščajoče pasivnosti trgovinske bilance je občutno prizadeta tudi plačilna bilanca, ki ima računati z manjšimi dohodki od tujskega prometa in od pošiljatev izseljencev. Zaradi pasivnosti plačilne bilance (donos tujskega prometa in pošiljatev izseljencev ne more več izravnavati naraščajočega pasivnega salda zunanje trgovine) je bil odtok zlata znaten in se je bati za liro. Odtod tudi pripravljenost Italije k političnemu sporazumu s Francijo, ki naj bi pomagala Italiji v njenih gospodarskih stiskah.

Borza

Dne 18. decembra.

Denar

Neizpremenjeni so ostali tečaji Amsterdama, Berlina in Curiha, narasli so pa Bruselj, Pariz in Trst, dočim so popustili tečaji Londona, New Yorka in Prage.

V zasebnem kliringu je ostal na ljubljanski borzi avstrijski šiling neizpremenjen: 8.10—8.20, dočim se je na zagrebški borzi učvrstil na 8.10 do 8.20 in se s tem tečaji zopet izenačili. Nadalje so notirali grški boni v Zagrebu in Belgradu 29.15 do 29.85. - Španska pezeta je v Zagrebu popustila na 5.50 bl., v Belgradu pa je notirala 5.70 blago. - Angleški funt je nadalje popustil in je na zagrebški borzi notiral 226.03—227.63, na belgrajski pa 226.63—228.23. - Budimpešta v Belgradu 8.75 bl.

Ljubljana. Amsterdam 2309.07—2320.43, Berlin 1366.60—1377.40, Bruselj 798.43—802.37, London 168.15—169.75, Curih 1105.85—1111.35, New York 3385.28—3413.54, Pariz 225.20—226.32, Praga 142.57 do 143.43, Trst 291.47—293.87.

Promet na zagrebški borzi 31.632 Din.

Curih. Pariz 20.36875, London 15.25, New York 308.75, Bruselj 72.20, Milan 26.405, Madrid 42.20, Amsterdam 208.95, Berlin 124, Dunaj 73.23 (priv. 57.30), Stockholm 78.65, Oslo 76.65, Kopenhagen 68,05, Praga 12.9075, Varšava 58.25, Atene 2.91, Carigrad 2.49, Bukarešta 3.05, Buenos Aires 1.7675.

Vrednostni papirji

Tendenca za državne papirje je ostala čvrsta, vendar se tečaji niso dosti izpremenili. Promet je bil znatnejši in je znašal na zagrebški borzi: vojna škoda 400 kom., 8% Blerova posojila 2000 dol. in 7% Blerova posojila 1000 dol. Nadalje vzbuja pozornost po hosi delnic Narodne banke sedaj dvig delnic Privilegirane agrarne banke, ki so bile danes v Zagrebu zaključene že po 236 (150 komadov), v Belgradu pa po 235.

Ljubljana. 7% inv. pos. 70—71, agrarji 40—41, vojna škoda 335—337, begl. obv. 55 den., 8% Bler. pos. 63—65, 7% Bler. pos. 55—56, 7% pos. Drž. hip. banke 64—66.

Zagreb. Drž. papirji: 7% inv. pos. 70—70.50, agrarji 41—42, vojna škoda 336—338 (336.50), 12. 336.50—338, 6% begl. obv. 55.75—56.25, 8% Bler. pos. 63—63.50 (63.50), 7% Blerovo pos. 55.50—56 (55.50), 7% pos. Drž. hip. banke 64—70. — Delnice: Narodna banka 4800—5500, Priv. agr. banka 232—234 (234, 236), Impeks 50 den., Trboveljska 97.50—115.

Belgrad. Drž. papirji: 7% invest. pos. 70 den., agrarji 41.50—42.25 (42), vojna škoda 337—337.50 (338), 12. 337—337.50, 6% begl. obvez. 57—57.25 (57.25), 1. 57.25—57.35 (57.40), 8% Bler. pos. 64 blago, 7% Bler. pos. 55.50—56. — Delnice: Narodna banka 4700—4900 (4800), Priv. agr. banka 234—236 (235, 231).

Žitni trg

Položaj je nadalje miren in promet je skoraj popolnoma zastal. Po cenitvah iz Novega Sada smo letos izvozili pšenice do konca oktobra 51.000 ton. V koruzi se opaža poleg pomanjkanja povpraševanja tudi odsotnost ponudbe. Nominalna cena je za vagonsko koruzo 58. V drugih predmetih sploh ni bilo prometa.

Novi Sad. Vse neizpremenjeno. Tendenca neizpremenjena. Promet slab.

Sombor. Koruza: bč. žel. prompt 56—58, bč. in srem. sušena 61—63, bč. in srem. za januar 58—60, bč. in srem. sušena ladja 72—74. Vse ostalo neizpremenjeno. Tendenca omahujoča. Promet: 35 vagonov.

Sport

Potrebna nam je smučarska revija

Smučarski pokret se je pri nas toliko afirmiral, da postaja potreba po skupnem glasilu, ki bi se naj imenovalo »Smučarski vestnik« ali kakorkoli, vedno bolj glasna.

Ne gre le za novosti tehnike in opreme, temveč zlasti za izobrazbo in vzgojo mlade in stare smuške generacije. Povsem točno je, da imamo o smučanju že precej literature, tudi je res, da so v Ulagovi knjigi o sportu (izdala Mohorjeva družba v Celju) zelo dragocena poglavja, ki vas seznanijo z arlberško in švicarsko tehniko, z načeli turnega in tekmovalnega smučanja, vendar ne moremo preko dejstva, da imajo n. pr. v Zagrebu svoj smučarski list, v Ljubljani pa ne. In vendar bi bilo pri nas več interesentov in po našem mnenju tudi več sotrudnikov.

V smučarskem sportu se vedno bolj čutijo posledice svobodnega razvoja in velikanskega razmaha. Uspešna smuška propaganda je padla na rodovitna tla in če so se za smučanje navdušili tudi nevzgojeni ljudje, je to povsem prirodno. Vendar se zdi, da postajajo nevšečni elementi v naših smučarskih družbah vse preveč glasni. In to je velika škoda za našo smučarsko kulturo.

Potreben nam je ilustriran smučarski list, ki bi izhajal tekom zimske sezone. Seznanjal naj bi širše občinstvo s stremljehji Zimsko-sportne zveze, z njenimi načrti, z novostmi iz vodilnih smučarskih držav — Norveške, Finske, Švedske, Avstrije, Švice itd. — obenem pa naj bi bil list oblikovalec slovenske smučarske kulture.

Kdor bi mislil, da smo v pogledu propagande storili že dovolj, se kruto moti. Nemška smuška zveza šteje n. pr. 70.000 članov in vendar je organizirala letos propagandni teden v zavesti, da je še vedno premalo pripadnikov belega sporta. Tem bolj potrebna je propaganda pri nas, zakaj odstotek smučarjev je še vedno tako nizek, da večina naroda ni deležna moralnih in zdravstvenih dobrin, ki jih nudi zimski sport.

Rekli smo, da postajajo v neorganiziranem smučanju temni elementi vse preveč glasni in proti njim je potrebna organizirana borba: proti mladostnikom, ti bi želeli v planinah zlorabljati svobodo proti šaljivcem, ki postajajo vsiljivi in zoprni, proti šminki, ki priča o pokvarjenem okusu, proti ženskam, katerim je smuški dres maškeradni kostum. Če tudi so taki pojavi redki, vendar je res, da eksistirajo, in proti njim je potrebna borba.

Smuška revija naj bi bila tudi zdravstvena in vzgojna šola našega tekmovalskega naraščaja. ideje, ki jih je podal trener Ulaga v Knjigi o sportu (poglavje »Trening in tekme«), naj bi našle v novem listu čim več prostora in vzgojili bomo tekmovalce, na katere bodo ponosni starši in narod.

Občni zbor Jugoslovanske težkoatletske zveze

V Zagrebu se je vršil XI. letni občni zbor Jugoslovanske težkoatletske zveze. Predsednik zveze je pri otvoritvi komemoriral smrt vzvišenega vladarja kralja Aleksandra I. Zedinitelja, kar so vsi prisotni stoje poslušali. Nato so bile sprejete udanostne brzojavke Nj. Vel. kralju Petru II., nadalje g. ministru za telesno vzgojo naroda in predsedniku Zveze sportnih zvez. Nato se je prešlo na dnevni red. Tajniškovo poročilo, iz katerega je razvidno obširno delo zveze v preteklem letu, je bilo soglasno sprejeto. Tudi blagajniško poročilo je bilo po kratki debati soglasno sprejeto. Iz tehničnega poročila je bil razviden velik napredek jugoslovanskih rokoborcev, posebno je bil poličtan uspeh na Balkanijadi v Carigradu, kjer smo dosegli častno drugo mesto. Nato je bila izglasovana razrešnica upravnemu in nadzornemu odboru.

Pri volitvah, ki so se zelo zavlekle, je bila izvoljena sledeča nova uprava: predsednik dr. Marinković Pavel, podpredsednika dr. Wankmüller (Maribor) in Kovač Miro, tajnika Richter Vilko in Goldschmidt Slavko, blagajnika Begač Anton in Löwenstein Walter, zvezni referent Oster Milan, odborniki: Jelin, Wegner, Katalini, Ranogajec, Penzeš; zunanji odborniki: Heu Joveu (Sombor), Proko Kirić (Vršac), Kos Anton (Ljubljana), dr. Vedriš Ivo (Koprivnica); nadzorni odbor: Nemec Ludovik, Slesinger Hinko.

Pri predlogih so bili sprejeti mnogi važni sklepi. Sledeče poslovno leto je bilo proglašeno kot »jubilejno leto«, to je deseto leto, odkar je težka atletika bila ločena od jugoslovanskega lahkoatletskega sporta. Razen državnega prvenstva posameznov se bo vršilo še prvenstvo moštev, pri katerem bodo sodelovali klubi po banovinah. Sklenjeno je bilo, da se članarina zniža od 200 Din na 100 Din ter tudi, da se nekaterim klubom odpiše del njihovega dolga. Še nekaj manj važnih sklepov, nato pa je predsednik zaključil napeli občni zbor.

Delo nove uprave se prične še v teku tega meseca. Ker so v upravo izbrani sami agilni in zmožni sportniki, se pričakuje tudi dober uspeh v prihodnjem letu.

★

Občni zbor lahkoatletskih sodnikov v Ljubljani bo drevi ob 20.30 pri Slamiču.

SK Slovan. Drevi ob 19 bo v telovadnici na Ledini strogo obvezen trening za vse verificirane člane.

Vrednost naše lahke atletike v mednarodnem merilu. Znani italijanski sportni list »Gazetta dello Sport« je pred kratkim priobčil lestvico 30 najboljših lahkoatletov sveta za vsako panogo. Po tej lestvici je naš najboljši atlet Milan Stepišnik, ki je s svojim metom kladiva (48.99 m) zasedel 17. mesto. Drugi je dr Buratović v teku čez zapreke na 110 m, ki zavzema s še petorico drugih s časom 15 sekund 26. mesto. Za njim sledita še Goič Peter s 26. mestom v metanju kladiva (46.90 m) in Aleksa Kovačević v metanju krogle tudi na 26. mestu (14.73 m). Po gornjem imamo torej danes štiri atlete, ki so se uvrstili med tridesetorico najboljših na svetu, kar jasno dokazuje, kako se je naša lahka atletika v pretekłem letu dvignila.

Najhitrejše štafete na svetu

Že opetovano smo poudarili, kako so se oni motili, ko so trdili, da je bil na zadnji olimpijadi dosežen višek v lahki atletiki. Res je, da je padlo tedaj mnogo rekordov in da so se tudi onim, ki so še ostali, najresneje majala tla na tleh Los Angelesa, toda od tedaj se je že toliko spremenilo v lahki atletiki in tolikim lahkoatletskim rekordom je ugasnila luč, da tega pred dvema letoma niti največji optimisti ne bi mogli verjeti. Tako se je dogajalo skoraj v vseh disciplinah lahke atletike in tako se je dogajalo seveda tudi v štafetah.

Leta 1932 so bile na vsem svetu samo tri štafete, ki so tekle štirikrat 100 m 41 sekund, in vsega skupaj je bilo samo devet štafet, ki so prišle pod 42 sekund. In še te uspehe so pripisovali predvsem pripravam za olimpijske igre v Los Angelesu. Toda uspehi, ki so se dogodili po dveh letih, so tolikšni, da kar zasenčijo one iz leta 1932. Le poglejmo, kako izgleda lista zadnjih rezultatov!

Štirikrat 100 metrov

(Svetovni rekord 40 sekund)

1. Marquette University (USA) 40,5 sekund.
2. University of Southern California (USA) 40,9 s.
3. University of Illinois (USA) 41.0 sekund.
4. Nemška reprezentanca 41,0 sekund.
5. San Francisco University (USA) 41,1 sekund.
6. University of Kansas (USA) 41,1 sekund.
7. University of Oklahoma (USA) 41,2 sekund.
8. Newark AC (USA) 41,3 sekund.
9. Madjarska reprezentanca 41,3 sekund.
10. Illinois AC (USA) 41,5 sekund.
11. Newyorker Atletic Club (USA) 41,6 sekund.
12. Nizozemska reprezentanca 41,6 sekund.

Če pogledamo zgornjo tabelo, vidimo, da vodi Amerika na celi črti in da imajo tam veliko število prvovrstnih šprinterjev, katerim načeluje fenomenalni tekač R. Metcalfe. Najbolj zanimivo pri celi stvari pa je to, da so to skoraj izključno dijaki s posameznih univerz, oziroma sama klubska moštva in da se je med prvih dvanajst najboljših štafet posrečilo vriniti v tem letu samo trem državnim štafetam Nemčije, Madjarske in Nizozemske, ki so zasedle četrto, deveto in dvanajsto mesto. Iz tega bi se dalo sklepati, da bodo Američani, ki bodo tudi na berlinski olimpijadi zmagali v lahki atletiki, tedaj morda tekli štafeto štirikrat 100 m v 39 sekundah.

Štafeta štirikrat 400 m

(Svetovni rekord 3:08,2 minute)

1. University of Stanford (USA) 3:11,6 min.
2. University of California (USA) 3:12,8 min.
3. Olimpic Club San Francisco (USA) 3:13,5 min.
4. University of Indiana (USA) 3:14,1 min.
5. Nemška reprezentanca 3:14,1 min.
6. University of Texas (USA) 3:14,1 min.
7. Los Angeles AC (USA) 3:14,3 min.
8. Ohio State University (USA) 3:15,2 min.
9. University of Jowa (USA) 3:15,5 min.
10. Newyork University (USA) 3:15,6 min.
11. Francoska reprezentanca 3:15,6 min.
12. Navy University (USA) 3:15,8 min.

Pri tej štafeti se šele pokaže prava moč Amerike. Oni imajo namreč nič manj kakor štiri univerzitetna moštva, ki tečejo boljše kakor najhitrejša državna reprezentanca Evrope ali ostalega sveta. Ako samo pomislimo na imena kakor Lu Valle, Eastman, Hardin, Blachman in še na one zvezde, ki jih mi danes še ne poznamo in ki bodo na berlinski olimpijadi presenetile svet, tedaj bi skoraj smeli pričakovati, da nam pošljejo Američani v Evropo štafeto, v kateri bo povprečno vsak tekač tekel pod 47 sekund, ali bo celo v položaju svetovni rekord postaviti pod 3:06 minut.

Amaterski svetovni rekordi v dviganju uteži

Mednarodna težkoatletska zveza v Parizu je 1. decembra 1934 priznala v dviganju uteži naslednje svetovne rekorde amaterskih sportnikov.

Peresna teža

P. d.: Baril (Francija) 76 kg, 28. 10. 1934;
p. l.: Schweiger (Nemčija) 75 kg, 24. 6. 1933;
p. o.: Janisch (Avstrija) 95.5 kg, 26. 11. 1931;
s. d.: Rosinek (Avstrija) 92.5 kg, 25. 7. 1926;
s. l.: Rosinek (Avstrija) 84 kg, 18. 6. 1926;
s. o.: Schäfer (Nemčija) 123 kg, 6. 3. 1932;
t. o.: Conca (Italija) in Wölpert (Nemčija) po 92.5 kilogramov, 28. 7. 1928.

Lahka teža

P. d.: Haas (Avstrija) 85 kg, 21. 12. 1930;
p. l.: Schweiger (Nemčija) 80 kg, 16. 12. 1933;
p. o.: Haas (Avstrija) 105 kg, 28. 9. 1930;
s. d.: Haas (Avstrija) 107.5 kg, 30. 11. 1926;
s. l.: Jaquenoud (Švica) 92.5 kg, 1. 11. 1925;
s. o.: Anwar (Egipt) 140 kg, 4. 5. 1933;
t. o.: Wölpert (Nemčija) 102.5 kg, 1. 7. 1933.

Srednja teža

P. d.: Allesne (Francija) 91.5 kg, 5. 2. 1933;
p. l.: Hipflinger (Avstrija) 85 kg, 3. 7. 1927;
p. o.: Ismayr (Nemčija) 112.5 kg, 8. 10. 1931;
s. d.: Haas (Avstrija) 112.5 kg, 24. 6. 1928;
s. l.: Buhrer (Nemčija) 100 kg, 1. 11. 1931;
s. o.: Ismayr (Nemčija) 144 kg, 30. 10. 1933;
t. d.: Touny (Egipt) 109.5 kg, 30. 10. 1934.

Poltežka teža

P. d.: Deutsch (Nemčija) 92.5 kg, 24. 10. 1931;
p. l.: Gietl (Nemčija) 90 kg, 24. 6. 1933;
p. o.: Hussein (Egipt) 120 kg, 23. 4. 1932;
s. d.: Hünenberger (Švica) 107.5 kg, 23. 7. 1934;
s. l.: Bierwirt (Nemčija) 100 kg, 15. 11. 1931;
s. o.: Hussein (Egipt) 156 kg, 23. 4. 1932;
t. o.: Deutsch (Nemčija) 113.5 kg, 14. 10. 1934.

Težka teža

P. d.: Rigoulot (Francija) 101 kg, 21. 2. 1925;
p. l.: Riess (Nemčija) 95 kg, 15. 11. 1931;
p. o.: Wahl (Nemčija) 128 kg, 18. 11. 1934;
s. d.: Hünenberger (Švica) 113.5 kg, 5. 7. 1935;
s. l.: Wahl (Nemčija) 105 kg, 7. 7. 1934;
s. o.: Rossair (Egipt) 167 kg, 5. 10. 1931;
t. o.: Schilberg (Avstrija) 138 kg, 4. 11. 1930.

Kratice pomenijo tole: p. d.: poteg z desnico; p. l.: poteg z levico; p. o.: poteg z obema; s. d.: sunek z desno; s. l.: sunek z levo; s. o.: sunek z obema; t. o.: tezno z obema.

Tenis - Dosedanji zmagovalci za Davisov pokal

Toliko smo že slišali in čitali o tenis-tekmah za Davisov pokal, vendar je malokomu znano, kako dolge se že vrši to tradicionalno tekmovanje in kdo je zmagal v posameznih letih za to največjo trofejo sveta. Spodnja preglednica nam kaže, kje so se vršili dosleti boji, kdaj, kdo se je boril, kdo je zmagal in s kakšnim rezultatom.

1900 Boston: Amerika—Anglija 3:0
1901 se ni vršilo
1902 Newyork: Amerika—Anglija 3:2
1903 Boston: Anglija—Amerika 4:1
1904 Wimbledon: Anglija—Belgija 5:0
1905 Wimbledon: Anglija—Amerika 5:0
1906 Wimbledon: Anglija—Amerika 5:0
1907 Wimbledon: Avstralija—Anglija 3:2
1908 Melbourne: Avstralija—Amerika 3:2
1909 Sidney: Avstralija—Amerika 5:0
1910 se ni vršilo
1911 Christchurch: Avstralija—Amerika 5:0
1912 Melbourne: Anglija—Avstralija 3:2
1913 Wimbledon: Amerika—Anglija 3:2
1914 Newyork: Avstralija—Amerika 3:2
1915, 1916, 1917, 1918 se ni vršilo (svetovna vojna!)
1919 Sidney: Avstralija—Anglija 4:1
1920 Auckland: Amerika—Avstralija 5:0
1921 Newyork: Amerika—Japonska 5:0
1922 Newyork: Amerika—Avstralija 4:1
1923 Newyork: Amerika—Avstralija 4:1
1924 Philadelphia: Amerika—Avstralija 5:0
1925 Philadelphia: Amerika—Francija 5:0
1926 Philadelphia: Amerika—Francija 4:1
1927 Philadelphia: Francija—Amerika 3:2
1928 Pariz: Francija—Amerika 4:1
1929 Pariz: Francija—Amerika 3:2
1930 Pariz: Francija—Amerika 4:1
1931 Pariz: Francija—Anglija 3:2
1932 Pariz: Francija—Amerika 3:2
1933 Pariz: Anglija—Francija 3:2
1934 Wimbledon: Anglija—Amerika 4:1

★

Štirje stranski sodniki. Na Angleškem poskušajo nogometnim sodnikom olajšati delo. Preden bo pa o tem sklepal sodniški komite, bo priredil znani bivši mednarodni igralec Walker, ki je sedaj manager kluba Sheffield Wednesday, nekaj tekem, kjer bodo štirje stranski sodniki, za poskušnjo. Vsak od njih bo moral paziti na eno polovico igrišča, seveda na svoji strani. Walker pa hoče tudi sodnika postaviti izven igrišča na vzvišen prostor, slično kot pri tenisu, kjer bo imel pregled čez vse igrišče ter bo imel na razpolago megafon. Potrebno je pač počakati, kako bo stvar izgledala. Če se ta razdelitev funkcij obnese, je možno, da se angleška sodniška zveza odloči za to spremembo. Potem jo bo gotovo priznala tudi mednarodna zveza in vsem ostalim državam ne bo preostalo ničesar drugega, kakor da jo sprejmejo.

NARODNO GLEDALIŠČE V LJUBLJANI

DRAMA — Začetek ob 20

Sreda, 19. decembra: *Žalujoči ostali.* Red A.
Četrtek, 20. decembra: *Migo, dekle z Montparnasa.* Red četrtek.
Petek, 21. decembra: Zaprto.

OPERA — Začetek ob 20

Sreda, 19. decembra: *Štirje grobijani.* Premiera. Red Sreda.
Četrtek, 20. decembra: Zaprto.
Petek, 21. decembra: *Izgubljeni valček.* Red B.

MARIBORSKO GLEDALIŠČE

Sreda, 19. decembra ob 20: *Carjevič.* Red C. Znižane cene.
Četrtek, 20. decembra ob 20: *Žalujoči ostali.* Red D.

Naznanila

Ljubljana

1 *Krajevni odbor JS Ljubljana-železnica.* Ustanovni občni zbor bo dne 27. decembra t. l. ob 18 v prostorih Glasbenega društva »Sloga«, Pražakova ulica 19 z običajnim dnevnim redom.

1 *O bromelijah, kamelijah, acalejah in drugih sobnih rastlinah,* ki so sedaj najmodernejše, bo drevi ob 19 predaval v okrilju podružnice SVD v predavalnici mineraloškega instituta na univerzi ravnatelj mestnih nasadov g. Anton Lap, ki bo rastline seveda tudi pokazal, obenem pa tudi opisal, kako jim moramo streči, da nam bodo dobro uspevale in cvetele že pozimi in zgodaj spomladi. Vstopnine ni.

1 *Kino Kodeljevo.* Drevi ob 8 »Nori Baron« (Hans Adalbert Schlettow, Adale Sandrock). Cene znižane.

1 *Jutri ob 20* bo na IV. prosvetnem večeru Salezijanskega mladinskega doma predaval g. dr. Zamjen Srečko o Palestini. Predavanje bodo pojasnjevale številne skioptične slike.

1 *Podružnica sadjarskega in vrtnarskega društva na Viču* priredi v letošnji zimi vrsto predavanj iz sadjarstva in vrtnarstva. Prvo predavanje bo v četrtek, 21. decembra t. l. priredi društvo »Pravnik« točno ob g. Fran Kafol, tajnik Kmetijske družbe, o zatiranju škodljivcev na sadnem drevju in zelenjadi. Prijatelji vrtov vljudno vabljeni!

1 *Predavanje v društvu »Pravnik«.* V petek, dne 21. decembra t. l. priredi društvo »Pravnik« točno ob 18 v justični palači, dvorana 79, predavanje. *Predava sodnik dr. Stojan Bajič »O nacionalno-socialističnem delovnem pravu v Nemčiji«* Vabimo vse člane in prijatelje društva, da se tega zanimivega predavanja v čim večjem številu udeleže. — Odbor.

1 *Nočno službo imata lekarni:* mr. Barakčič, Sv. Jakoba trg 9, in mr. Ramor, Miklošičeva cesta 36.

LJUDSKA UNIVERZA

V tečaju Naša država predavata danes g. prof. Stepišnik o *Primorju,* g. prof. dr. Turk pa *Jugoslovansko vprašanje v ospredju.* Radi dopolnitve prvega predavanja s slikami bo pričetek točno ob 19.15.

Maribor

m *Ustanovitev Jugoslovansko-bolgarske lige* bo v petek ob 20 v lovski sobi hotela Orel.

m *Absolventi kmetijskih šol,* podružnica Maribor, imajo občni zbor 26. decembra ob 10 na Vinarski in sadjarski šoli v Mariboru.

m *Lužiško-srbski večer v Studencih* priredi tamkajšnja Ljudska univerza jutri, v četrtek. Predava prof. Šedivy, nastopi oktet prof. Bajuka. Začetek ob 19. Vstop odraslim prost, za osnovnošolsko mladino prepovedan.

Celje

c *Apologetični odsek DMK* ima drevi sestanek. Na dnevnem redu je predavanje: Položaj katoličanstva in boj z zlom.

c *Predavanje o tekstilni industriji.* Trgovsko društvo v Celju priredi v smislu sklepa zadnjega občnega zbora v četrtek, 27. decembra ob 20 v Obrtnem domu v Celju predavanje o tekstilni industriji. Predaval bo strokovni učitelj državne tekstilne šole v Kranju g. M. Stupica o vezavah, dekompoziciji tkanin in kalkulaciji, sploh o najpotrebnejšem, kar mora vsak trgovec ali trgovski nameščenec vedeti o tekstilni industriji.

Praktična darila za božič in novo leto so Adler in Gritzner šivalni stroji

samo pri tvrdki **Jos. Petelinc Ljubljana** blizu Prešernovega spomenika, za vodo

Večletna garancija!

MALI OGLASI

V malih oglasih velja vsaka beseda Din 1·—; ženitovanjski oglasi Din 2·—. Najmanjši znesek za mali oglas Din 10·—. Mali oglasi se plačujejo takoj pri naročilu. — Pri oglasih reklamnega značaja se računa enokolonska 3 mm visoka petitna vrstica po Din 2·50. Za pismene odgovore glede malih oglasov treba priložiti znamko.

VEDNO ZDRAVE NOGE brez žulj in kurjih očes samo s SETA VLOŽKI

Službodobe

Prodajalko

tudi začetnico, staro do 22 let, s srednjo šolo, zmožno hrvatskega, nemškega, madjarskega ali francoskega jezika, išče draguljar. Temu odgovarjajoče ponudbe s sliko je poslati na: Niko Bogdan, Dubrovnik. (b)

Sobarico

vajeno vseh hišnih del - razen kuhe - sprejme trgovska hiša. Važnost se polaga na lepo pranje in likanje perila ter popolno zdravje. Ponudbe pod »Vodovod v hiši« 14146 upravi »Slovenca«. (b)

Denar

Posojila

na vložne knjižice daje Slovenska banka. Ljubljana, Krekov trg 10

Glasba

Izposojamo Plošče . . á 2 Din Gramofone á 10 Din **,Elektroton'** Ljubljana Tavčarjeva ulica 5

Kupimo

Srebrne krone

staro zlato in srebro kupuje RAFINERIJA DRAGIH KOVIN - Ljubljana, Ilirska ulica 36, vhod z Vidovdanske ceste pri gostilni Možina.

Prodamo

Nogavice, rokavice

in pletenine Vam nudi v veliki izberi najugodneje in najceneje tvrdka Karl Prelog, Ljubljana, Židovska ulica in Stari trg. (l)

Velik ilustr. cenik

znamk, 104 strani, vsebuje cene vsake znamke Jugoslavije, Srbije, Bosne, Črne gore. Po njem so izdelani tudi albumi znamk moje naklade, ki vsebujejo še cene znamk za 400 drugih držav v zavojih. Cena samo Din 10.—. Izidor Steiner, najstarejša trgovina znamk Jugoslavije, Zagreb, Masarykova 15. (l)

Radi velike zaloge **damskih plaščev** Vam nudimo vseh vrst plašče po zelo znižanih cenah. Oglejte si cene. I. Tomšič, Sv. Petra cesta 38. (l)

VINA

Za težko delo Vam z dobrim vinom postreže **Centralna vinarna v Ljubljani.**

Pumparce,

površnike, suknjiče, usnjene, obleke — najbolje nakupite pri Preskerju, Sv. Petra cesta 14. (l)

Mleko

v velikih količinah stalno oddaja oskrbništvo Zalog pri Celju. (l)

Sveža jajca

zajamčena, zaboj 720 komadov 400 Din — razpošilja franko vsaka železniška postaja, G. Drechsler, Tuzla. (l)

Suhe deske

za mizarje, orehove, hrastove, bukove, črešnjeve, javorjeve, jesenove in brestove - nudimo po zmerni ceni.

Bukove frize

ob 5 do 8 c/m široke, od 30 do 50 c/m dolge, 50 m³.

Hrastove letve

27 x 27 m/m, 27 x 40 m/m, 27 x 50 m/m, dolge 1 do 2 metra.

Odpadke od žage

bukove in hrastove, suhe, povezane v snope, po 10 par kg — nudi »Zora«, Črnomelj.

PERNICE

izgotovljene — velikost 180 x 115, iz puhastega perja 220, 300 in 340 Din. Ia puh pa 450, 550 Din. Garantiramo, solidna postrežba — pri: **RUDOLF SEVER** Marijin trg 2, Ljubljana

Za Božič

se Vam nudi zaradi izpraznitve zaloge zelo ugoden nakup raznih aluminijastih igrač, orodja za otroke itd. — pri tvrdki Stanko Florjančič, železnina, Resljeva cesta št. 8 (vhod skozi dvorišče). V račun se vzamejo tudi hranilne knjižice Kmetske ter Ljudske posojilnice v Ljubljani. Trgovci znaten popust. — Ne zamudite ugodne prilike!

Premog in drva

po zmernih cenah! Brecelj, Maribor, Koroška 49.

Nogavice, rokavice, damsko perilo, kravate itd. od danes naprej **15 % popusta** od reklamnih cen v izložbi NOGAVICE **,BEMBERG'** Miklošičeva cesta 14

Sveža jajca

zajamčena, zaboj 720 komadov 420 Din. Ia. orehe v lupini 100 kg 475 Din - kranko vsaka železniška postaja razpošilja G. Drechsler, Tuzla.

Telefon 3934 PREMOG — DRVA KARBOPAKETE **SLOVSA** Kolezijska ulica 19

Posestva

Priložnostni nakup!

V Podonavju ob Donavi sta ugodno naprodaj dva mlina. Natančneje: Braća Rieger, mlin, Vršac. Zaželjena je nemška korespondenca. (p)

Hiša

novozgrajena, visokopritlična, z dvema krasnima stanovanjema - naprodaj. V hiši je vodovod, elektrika ter angleška stranišča. Dalje je naprodaj več stavbnih parcel. Poizve se pri I. Oražem, Moste pri Ljubljani. (p)

Pohištvo

Spalnice

orehove korenine, hrastove in šperane, od 2000 D. dalje. prodaja mizarstvo Josip Goljar, Gospoesvetska 13. (š)

Pouk

Krojni tečaj dnevni in večerni

otvarja edina v sodobnem krojenju v tujini diplomirana strokovnjakinja. Udeleženke lahko pod strokovnim vodstvom izdelujejo lastno garderobo. **Pričetek 5. januarja 1935.** Jožica **Kumelieva** Ljubljana — Gledališka 7.

Inserati v »Slovencu« imajo največji uspeh!

Plise za volane v različnih gubah **Specielni entel** oblek, volan, šalov itd. **Ažuriranje** — predtiskanje. **Vezenje** monogramov, zaves, perila. Navaden fin entel vložkov in čipk. — Hitro, fino in poceni! *Matek & Mikeš, Ljubljana* (poleg hotela Štrukelj)

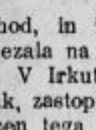

Zaščitni znak **KUBANY-JEV MATE ČAJ** hrani ter krepča živce in mišice. Pospešuje prebavo, dela apetit, regulira delovanje srca in ledvic. Kdor ga redno pije, se mu ni bati ne gihta ne revme. Dobi se v vseh lekarnah v originalnih zavojih po Din 15·—, ali pri zastopstvu: Lekarna Mr. Milivoj Leustek, Ljubljana, Resljeva c. 1, ako pošljete v naprej Din 15·—. Športniki turisti, lovci nogometaši: pijte ga redno!

Prepih škoduje zdravju — Proti prepihu v stanovanju **Windfix** Zagreb - Galeva 20, tel. 55-66 Ljubljana - Zrnec Franjo, Cankarjevo nabrežje 5

Živeli bodete v duhu časa

ako imate dober radio aparat, ker imate z njim zvezo s celim svetom in Vašimi prijatelji! Donaša Vam prijetne čase v Vaš dom. Vaše zadovoljstvo pa bode še večje, ako imate SUPER aparat za **kratke, normalne in dolge valove** z izenačenjem fadinga, pripravo za tiho nastavitev in vse vrste električne struje, tipe **203, 303, 403, 505**

ORION RADIO

Dobiva se po ugodnih plačilni pogojih pri **RADIOVAL** LJUBLJANA, Dalmatinova ulica 13 CELJE, Prešernova ulica 24

JEDILNO ORODJE

Berndorf

novi vzorci težko posrebreni — 100 gramov srebrne plasti. **Jedilno orodje** iz Nickelkroma »Nicro«, **ki ne rjavi,** ter jedilno orodje iz čiste »ALPAKE« v Ljubljani pri tvrdkah:

Avg. Agnola *)	Ivan Samec *)
Franc Golob	F. M. Schmitt
Julij Klein	Schneider & Verovšek *)
Franc Kollmann	Fr. Stupica
Ant. Krisper	H. Suttner *)
Alojz Pauschin	

Z *) zaznamovane tvrdke razpečavajo tudi jedilno orodje v težko posrebreni kvaliteti. Ostali juvelirji in urarji v Ljubljani pa nimajo jedilnega orodja znamke »Berndorf«.

Javna sodna dražba

V konkurzni zadevi »Jugošport« r. z. z o. z. v Ljubljani se nadaljuje javna dražba v konkurzno maso spadajočih predmetov dnevno od 9 do 12 in od ½15 do 18 v trgovini Ljubljana, Miklošičeva cesta 34. Prodajajo se radioaparati, fotoaparati raznih vrst, zlasti pa gramofonske plošče, gramofoni vseh vrst, med njimi tudi veliki gramofoni, posebno primerni za dvorane, gostilne, kinodvorane itd.

PROTI ONEMOGLOSTI IN UTRUJENOSTI CELEGA TELESA STAREJŠIH OSEB

Onemoglim in starejšim osebam toplo priporočamo, da si masirate telo s preparatom »Alga« zvečer, predno greste spat, in zjutraj, predno vstanete. Telo Vam bo zvečer po masaži lahko, imeli boste globoko spanje, v katerem se boste odpočili in okrepili. Zjutraj po masaži ostanite še nekaj časa v postelji. Ko boste vstali, bodo Vaši udje gibki, hoja lahka kakor v prerojenem telesu, počutili se boste sveže, zdrave in močne.

»Alga« se dobi povsod. Steklenica 14.— Din. (Reg. S. B. 18117-32.

Pridobivajte novih naročnikov!

Tekma okrog sveta 27

»Iz Londona se modpotovala v družbi z gospodoma Clarkom in Gordonom.«

»Pa vam ni znano, kje je zaostal?«

»Prepričana sem, da je tukaj.«

»Saj sva ga klicala po imenu, pa se ni oglasil, ne on ne mister Allan.«

»Mar ne bi prav tako molčali, ako bi vedeli, da vas zalezuje policija? Mister Clark ga je — seveda brez vsakega vzroka, samo zato, da bi ga izločil iz tekme — očrnil pri čeki v Moskvi. Dokler se ta vlak nahaja na ruskih tleh, vendar ne morete pričakovati, da se mister Gordon pokaže.«

Mr. Wright je majal z glavo.

»Dicka Gordona dobro poznam. Često sva se v Londonu srečavala v klubu,« je dejal zamišljeno.

»Pa ste mislili, da ga boste našli tukaj v isti podobi, v kateri ste ga srečavali v Londonu?«

»Ali mislite, da se je preoblekel?«

»Ako hoče sploh biti tukaj, je vendar primoran v to. Ne morem vam povedati, kateri je, zakaj, ako bi to bilo mogoče, bi njegova preobleka ne bila vredna truda, toda jaz sem trdno prepričana, da je tu, in imam za to tudi dokaze. To dejstvo lahko, ako hočete, radi mene tudi brzojavite v London, toda ne prej, dokler ni vlak prekoračil mandžurske meje, kjer neha oblast čeke. Prej ne sme ničesar izvedeti o tem, da se nahaja v vlaku; prav tako ne mister Clark, ki mu je spravil čeko na vrat.«

»Kako bo pa prišel čez mejo? Revizija potnih listov je zelo stroga.«

»Tega ne vem. Ali menite, da utegne kaj opraviti s podkupnino?«

»Pač težko. Uslužbenci ohrane na meji so sami pod strogim nadzorstvom.«

Prvi znak zvonca za odhod se je razlegal.

Wright in njegov tovariš Verčinski sta se od Ethel poslovila.

»Pozdravite mi Dicka Gordona, ako ga odkrijete in mu recite —«

Neizgovorjeno je ostalo, kar bi mu naj rekla, ker se je tisti hip vrnih Clark.

»O Billyju Allanu ne veste ničesar?« se je še s poslednjim vprašanjem obrnil k Ethel.

»Kolikor vem, je le to, da se je nemara odločil za vsako ceno ostati skrit, tako, da izvesta tekmeca vselej šele pozneje, da je kje bil, kjer po njunem mnenju ni bil.«

Podali so si roke in po običajnih voščilih za dobro pot je s svojim ruskim spremljevalcem skočil z voza, in v naglici se je zaletel v kmetico, ki je s svojim možem še vedno stala na peronu, čeprav je imelo zdaj zdaj v drugo pozvoniti k odhodu.

Skozi odprta vhodna vrata je Ethel opazovala ta prizorček, ki se ji je seveda zdel izzvan bolj radi neokretnosti kmetice. Mož je bil z drugače med ruskimi kmeti nenavadno vljudnostjo pristopil, da ji pomaga obdržati ravnovesje po sunku. Stal je med njo in vrati voza, ni pa zakrival svoje žene dovolj na široko in dovolj hitro, da bi Ethel ne bila opazila, kako je njena roka segla v novinarjevo in potisnila vanjo naglo zgiban papir.

Zdelo se ji je, da sliši tudi še besede »Well, Wright, old boy, — —«, ko je že zavriščal znak za odhod, in kmečka dvojica je v nerodni naglici splezala na svoj voz.

V Irkutsku sta spet prišla dva časnikarja na vlak, zastopnika obeh lokalnih listrov. Eden je bil razen tega poročevalec moskovske »Pravde«, drugi pa »Izvestij«. Slednji je govoril angleški, vsaj za silo, in sicer s tisto točnostjo, ki jasno priča o pridobitvi znanja v šoli.

Tudi on in njegov tovariš sta prišla, da bi pojasnila nasprotujoče si vesti.

Zastopnik British United Press iz Jekaterinburga je bil brzojavil v London, da je srečal v vlaku samo Edwarda Clarka. Billyja Allana sploh ni bilo mogoče najti. Prav tako ne Gordona Dicka. Po doslej še nepotrjeni vesti pa se je poslednjemu le posrečilo uiti aretaciji čeke in nadaljuje po drugi poti svoje potovanje na Kitajsko, tako, da doslej še ni zaostal za svojima tekmecema.

Pokazal je Clarku oba irkutska dnevnika in mu molel zadevni notici, katerih pa le-ta ni znal prečitati.

»Najbolj čudno pa je to,« je nadaljeval, »da sporoča Billy Allan svoji založbi istočasno iz Jekaterinburga z lastno brzojavko, da je dospel tja in da nadaljuje pot.«

»Ali je še katera druga možnost potovanja, katere bi se bil mogel poslužiti Gordon, in naposled tudi Billy Allan?« je začuden vprašal Clark.

»Na progi Moskva-Jekaterinburg je ni. Zakaj zračnega prometa čez Ural še nimamo. Šele od Verhnje Udinska spet posluje zračna zveza, a tudi ta pozimi počiva. — Sicer pa, ali ste že slišali, da je pretekli teden, v petek, napadla oborožena tolpa Tunguzov harbinski sibirski ekspres? Vse potnike so izropali, dva pa ustrelili.«

»O tem tukaj nismo ničesar slišali.«

»Well, povedal sem vam le zato, da pazite na svoj denar in na svoje vrednote.«

»Po vsem videzu takšni napadi tukaj niso nič nenavadnega.«

»Saj se tukaj vojna prav za prav še niti končala ni, dasi še dolgo ni več tako hudo, kakor pred leti, ko je tu gospodaril tisti baltski pustolovec, baron Ungern-Sternberg. On je dobesedno brodil po krvi in je dal nekoč v dveh dneh postreliti sedem tisoč Kitajcev, ker so se predrznili braniti svoje domačije. Ne, tako hudo zdaj ni več. A hudo je dovolj, ker je izza prejšnjih bojev ostalo še mnogo sodrge, ki ne pozna drugačnega načina preživljanja ko rop in ubijanje. In neprestani boji enega kitajskega generala proti drugemu pospešujejo to stanje ter ne dado, da bi prišla dežela do miru. — Ne, napadi na sibirski ekspres niso prav nič nenavadnega.

V Irkutsku je vlak dalje časa stal. Tu se je izvršila obsežna izmenjava potnikov. Tudi traperji in lovci za zlatom, ki so bili slišali o velikih odkritjih zlata zapadno od Bajkalskega jezera, so tukaj izstopili.

Ethel je odšla v brzojavni urad, da bi oddala že v vlaku napisan kablogram; tu je spet srečala kmetico, ki je bila prišla sem po zelo čudnem naključju z istim namenom.

Spet jo je zadel nenavadni pogled iz oči, ki so bile skoraj zakrite z močnimi, slamnatobarvnimi obrvmi. Topot se pa pogledu ni izmaknila, marveč se mu je odzvala s pomembnim mežikanjem.

Za »Jugoslovansko tiskarno« v Ljubljani: Karel Čeč. Izdajatelj: Ivan Rakovec. Urednik: Viktor Cenčič.